

MYANMAR WITNESS

A project by

CENTRE for
INFORMATION
RESILIENCE

ပြည်တွင်းစစ်ဘေးရှောင်ခြင်း - ဘယ်ကိုသွားရမလဲ

မြန်မာနိုင်ငံမှ ပြည်တွင်းစစ်ဘေးရှောင်မှုအကျပ်အတည်းအား သုံးသပ်ခြင်း

ပြည်တွင်းစစ်ဘေးရှောင်ခြင်း - ဘယ်ကိုသွားရမလဲ

မြန်မာနိုင်ငံမှ ပြည်တွင်းစစ်ဘေးရှောင်မှုအကျပ်အတည်းအား သုံးသပ်ခြင်း

၂၀၂၅ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၃၀

မာတိကာ

၁။ အစီရင်ခံစာ အနှစ်ချုပ်	2
၂။ မြေပုံ	3
၃။ နိဒါန်း	5
၄။ နည်းလမ်း	8
၄.၁။ အချက်အလက်များကောက်ယူခြင်း	10
၄.၁.၁။ ထပ်နေသည့်အကြောင်းအရာများကို စိစစ်ခြင်း	11
၄.၁.၂။ ကျေးရွာအတည်ပြုခြင်း	11
၄.၂။ ကန့်သတ်ချက်များ	12
၄.၂.၁။ စုံစမ်းစစ်ဆေးမှု၏ သီးသန့်ကန့်သတ်ချက်များ	12
၅။ အဓိကတွေ့ရှိချက်များနှင့် အကြောင်းအရာများ	13
၅.၁။ အန္တရာယ်အောက်ရောက်နေသည့် စစ်ဘေးရှောင်စခန်းများ	14
၅.၁.၁။ ကလေးမြို့နယ် စစ်ဘေးရှောင်စခန်း တိုက်ခိုက်ခံရခြင်း	16
၅.၂။ စစ်ဘေးရှောင်များခိုလှုံနေသည့် အဆောက်အအုံများအား တိုက်ခိုက်မှုများနှင့် အန္တရာယ်များ	18
၅.၂.၁။ လုံခြုံရေး စိုးရိမ်မှုများ	19
၅.၃။ စစ်ဘေးရှောင်များ ဖြစ်ပေါ်လာမှု - အကြမ်းဖက်မှုအန္တရာယ်	21
၅.၃.၁။ အကြိမ်ကြိမ် ပြန်လည်တိုက်ခိုက်ခံရမှုများ	23
၅.၄။ ဒေသအလိုက် ဖြစ်ပွားမှုများ	26
၅.၄.၁။ မကွေးတိုင်းဒေသကြီးမှ ဖြစ်စဉ်များ	27
၅.၄.၂။ ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးမှ ဖြစ်စဉ်များ	28
၅.၅။ စစ်ဘေးရှောင်များ ထိခိုက်သေဆုံးမှုများ	29
၆။ နိဂုံးချုပ်	30
၇။ အတိုကောက်စကားလုံးများ	30

၁။ အစီရင်ခံစာ အနှစ်ချုပ်

၂၀၂၁ ခုနှစ် အာဏာသိမ်းပြီးနောက် နောက်ဆက်တွဲအရပ်သားများအပေါ် အကြမ်းဖက်ဖြိုခွဲမှုများကြောင့် ပြည်တွင်းစစ်ဘေးရှောင်များ (IDPs) နှင့်ပတ်သက်သည့် အစီရင်ခံစာများစွာကို တွေ့ခဲ့ရပြီး Myanmar Witness မှ ၂၀၂၅ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလမှ ဇွန်လအထိ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းမှ စစ်ဘေးရှောင်ပြည်သူများ နှင့်ပတ်သက်သည့် စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုများပြုလုပ်ခဲ့သည်။

ထိုစုံစမ်းစစ်ဆေးမှုကာလအတွင်း စစ်ဘေးရှောင်စခန်း/ကျေးရွာများ ထိခိုက်မှုများဖော်ပြထားသည့် ပွင့်လင်း အရင်းအမြစ် (Open-source) ဖြစ်စဉ်ပေါင်း ၂၈၄ ခုကို စုံစမ်းစစ်ဆေးခဲ့သည်။ အဓိကထိခိုက်မှု အမျိုးအစား ပုံစံလေးမျိုး တွေ့ရပြီး အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

- စစ်ဘေးရှောင်များ ဖြစ်ပေါ်လာမှု
 - အရပ်သားများနေအိမ်မှ ထွက်ပြေးရသည့် ကျေးရွာတစ်ခု သို့မဟုတ် ကျေးရွာများ အပေါ်ထိခိုက်မှု
- စစ်ဘေးရှောင်စခန်းများ ထိခိုက်မှု
 - စစ်ဘေးရှောင်များ ခိုလှုံရန်ရည်ရွယ်တည်ဆောက်ထားသည့် နေရာများထိခိုက်မှု
- စစ်ဘေးရှောင်များခိုလှုံနေသည့် အဆောက်အအုံများ ထိခိုက်မှု
 - ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းများနှင့် စာသင်ကျောင်းများအပါအဝင် စစ်ဘေးရှောင်များ ယာယီခိုလှုံရာအဖြစ်အသုံးပြုနေသည့် အဆောက်အအုံများအား တိုက်ခိုက်ခြင်း သို့မဟုတ် ထိခိုက်ပျက်စီးခြင်း
- စစ်ဘေးရှောင်များ ထိခိုက်သေဆုံးမှု
 - စစ်ဘေးရှောင်များ ထိခိုက်ဒဏ်ရာမှုများနှင့် သေဆုံးမှုများ

မြန်မာနိုင်ငံရှိ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး ၁၅ ခုအနက် ၁၂ ခုကို အဓိကထား စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုများ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ မွန်ပြည်နယ်၊ ပြည်ထောင်စုနယ်မြေ နေပြည်တော်နှင့် ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးတို့တွင် ဖြစ်စဉ် ဖြစ်ပွားမှုများကို မျှဝေထားခြင်း မတွေ့ရပါ။ ဤကဲ့သို့ ဖြစ်စဉ် မတွေ့ရခြင်းသည် စစ်ဘေးရှောင်များအတွက် အန္တရာယ် မရှိနေခြင်းမျိုးမဟုတ်ဘဲ မြန်မာစစ်တပ်၏ [ထိန်းချုပ်နယ်မြေ](#) ဖြစ်ခြင်းကြောင့်သာ ဖြစ်နိုင်သည်။

Myanmar Witness ၏စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုများအရ အောက်ပါအချက်များကို တွေ့ရသည်။

- စစ်ဘေးရှောင်များဖြစ်ပေါ်လာမှုသည် အစီရင်ခံစာ အများဆုံးဖြစ်ပြီး ၂၈၄ ခုအနက် ၂၅၆ ခုအထိ (၉၀% အထိ) ရှိသည်။
- စစ်ဘေးရှောင်စခန်းများနှင့် ပတ်သက်သည့် အစီရင်ခံစာများ ၂၈၄ ခုအနက် ၁၂ ခုအထိရှိသည်။
- စစ်ဘေးရှောင်များယာယီခိုလှုံရာ အဆောက်အအုံများထိခိုက်ပျက်စီးမှု ၁၅ ခု တွေ့ရပြီး စစ်ဘေးရှောင် သေဆုံးမှု ဖြစ်စဉ် ၂၃ ခု တွေ့ရသည်။

- မြန်မာစစ်တပ်မှ နယ်မြေစိုးမိုးမှုများသည် မကွေးတိုင်းဒေသကြီး (၈၄)၊ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး (၇၉)နှင့် ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး (၅၇) တို့တွင် စစ်ဘေးရှောင်ရမှုဖြစ်စဉ် အရေအတွက် အများဆုံး ဖြစ်သည်။
- ၂၀၂၅ ခုနှစ် မတ်လ (၈၁) နှင့် ဇွန်လ (၆၆) တို့သည် လစဉ်အလိုက် စစ်ဘေးရှောင်မှု အကြိမ်အရေ အများဆုံးဖြစ်ပြီး မကွေးနှင့် ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးတို့တွင် မြန်မာစစ်တပ်၏ စစ်ဆင်ရေး ဖော်ဆောင်မှုများနှင့် တိုက်ခိုက်နေသည်။
- ဖြစ်စဉ် ၂၈၄ ခုအနက် ၃၁ ခုကိုသာ ဖြစ်စဉ်ဖြစ်ပွားသည့်အချိန်နှင့် တည်နေရာကို အတည်ပြု နိုင်သည်။ ဖြစ်စဉ် ၁၇ ခုကို တည်နေရာသာ အတည်ပြုနိုင်ပြီး နောက်ထပ် ဖြစ်စဉ် ၁၈ ခုကို အချိန်သာ အတည်ပြုနိုင်သည်။ ကျန်ရှိသည့် ဖြစ်စဉ် ၂၁၈ ခုကိုမူ ဂြိုဟ်တုဓါတ်ပုံဖြင့် ကြည့်ရန် တိမ်ထူထပ်နေခြင်း၊ လုံလောက်သော UGC များ မရှိခြင်းနှင့် (ဥပမာ ထိခိုက်ပျက်စီးမှုများကြောင့် သို့မဟုတ် လူနေနည်းပါးသည့် နေရာဖြစ်သောကြောင့်) နေရာအတည်ပြုရန် ထင်ရှားသည့် အမှတ် အသားများ မရှိခြင်းတို့ကြောင့် အတည်မပြုနိုင်သောဖော်ပြချက်အဖြစ်သာ သတ်မှတ်သည်။

ဤတွေ့ရှိချက်များအရ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းတွင် အရပ်သားများအတွက် လုံခြုံသည့်နေရာ မရှိသလောက် နည်းနေသည်ဟု ဖော်ပြနေသည်။ ရန်ကုန်နှင့် နေပြည်တော်ကဲ့သို့သော မြန်မာစစ်တပ်ထိန်းချုပ်သည့် မြို့ကြီးများတွင် အကြမ်းဖက်ဖြိုခွင်းမှုများ ဦးစွာမြင်ခဲ့ရသည်။ ထို့အပြင် လေကြောင်းမှတစ်ဆင့် တိုက်ခိုက်မှုများနှင့် မြေပြင်အခြေစိုက်တပ်များ၏ စစ်ဆင်ရေးများကြောင့် ပထဝီအနေအထားအရ ဝေးလံသည့် နေရာများအထိ အကြမ်းဖက်မှုများခံနေရပြီး စစ်ဘေးရှောင်ပြောင်းသူများ ပိုမိုများပြားလာကာ အရပ်သားများ အတွက် လုံခြုံသည့်နေရာ ပိုမိုနည်းပါးလာသည်။

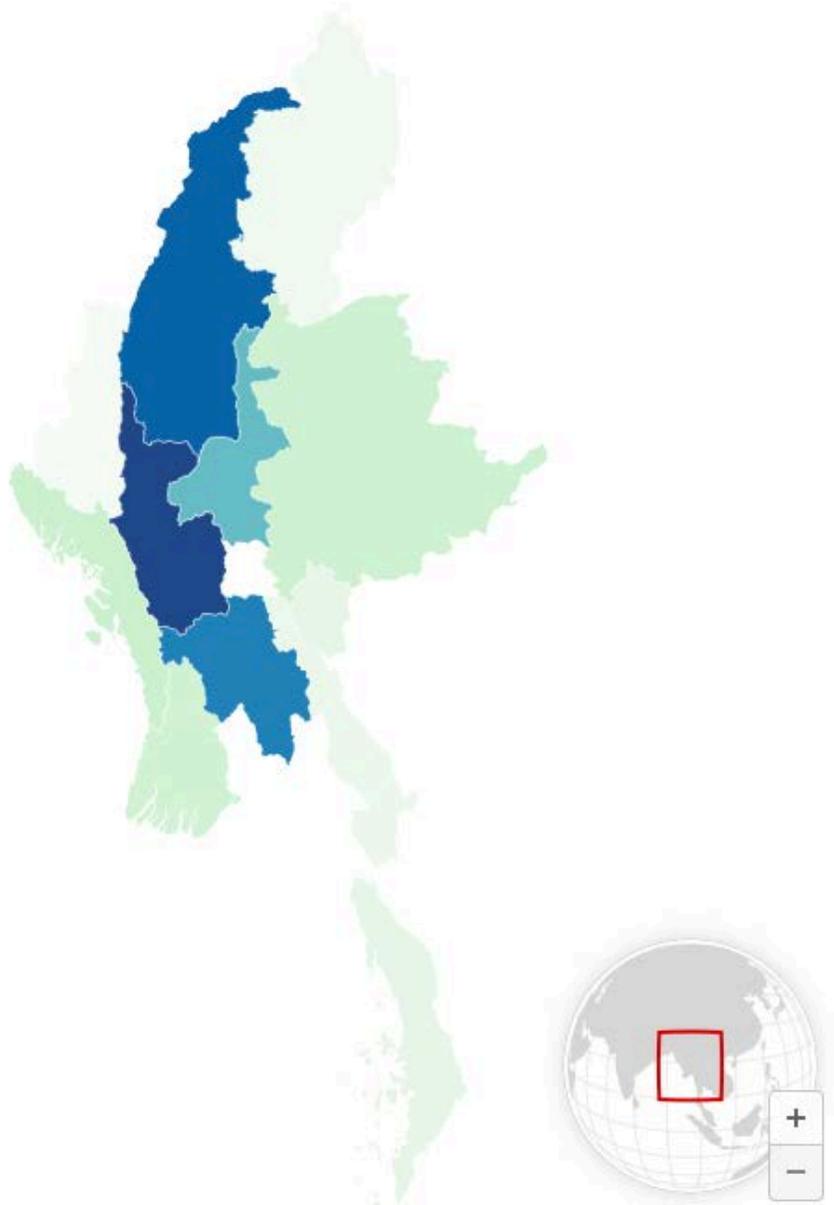
ဤအစီရင်ခံစာမှ ပြည်တွင်းစစ်ဘေးရှောင်မှုဖြစ်ပေါ်စေသည့် အကြောင်းအရာများနှင့် အကျိုးဆက်များကို ဖော်ပြသွားမည်ဖြစ်ပြီး ပြည်တွင်းပဋိပက္ခဖြစ်ပွားနေသည့်အချိန်တွင် အရပ်သားများ၏လုံခြုံရေးနှင့် ပတ်သက်ပြီး ဆန်းစစ်တင်ပြသွားမည်ဖြစ်သည်။

၂။ မြေပုံ

အောက်ပါမြေပုံ (ပုံ -၁) တွင် ၂၀၂၅ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလမှ ဇွန်လအထိ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ပြည်တွင်းစစ်ဘေး ရှောင်မှုနှင့် ဆက်စပ်သည့် အကျိုးသက်ရောက်မှုများကို ဖော်ပြထားသည်။ ဤဖြစ်စဉ်များသည် မကွေး၊ စစ်ကိုင်းနှင့် ပဲခူးအပါအဝင် မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်းတွင် အများဆုံးဖြစ်ပွားခဲ့သည်ကို တွေ့ရသည်။ ထို့အပြင် စဉ်ဆက်မပြတ် စစ်ရေးလှုပ်ရှားမှုများနှင့် စစ်ဆင်ရေးများကြောင့် စစ်ဘေးရှောင်မှုများနှင့် ဆက်စပ်သည့် အန္တရာယ်များကို မြင်သာစေသည်။

Geographic distribution of IDP-related impact events in Myanmar by region/state, January - June 2025

ပုံ - ၁။ စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုများအရ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအလိုက် အချက်အလက်ပြ မြေပုံ။ မကွေးတိုင်းဒေသကြီး (အလယ်နက်ပြာရောင်)တွင် ပြည်တွင်းစစ်ဘေးရှောင်မှု ဖြစ်စဉ်အများဆုံးတွေ့ခဲ့ရပြီး စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး(အပေါ်နက်ပြာရောင်) နှင့် ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး (အောက်နက်ပြာရောင်) တို့အတွင်းလည်း အများအပြားတွေ့ရသည်။
(မြေပုံကို *Datawrapper* အသုံးပြုပြီး ဖန်တီးထားခြင်းဖြစ်သည်။)

၃။ နိဒါန်း

၂၀၂၁ ခုနှစ် အာဏာသိမ်းမှုပြီးနောက် [ဆန့်ကျင်ဆန္ဒပြသူများ](#)ကို အကြမ်းဖက်ဖြိုခွင်းမှုများ ပြုလုပ်ခဲ့သည့် အချိန်မှ စတင်ကာ စဉ်ဆက်မပြတ် အကြမ်းဖက်မှုများနှင့် ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည်။ Myanmar Witness အနေဖြင့် [လေကြောင်းတိုက်ခိုက်မှုများ](#)၊ [မီးရှို့မှုများ](#)၊ [ခေါင်းဖြတ်သတ်ဖြတ်မှု](#)၊ [အစုလိုက်အပြုံလိုက်သတ်ဖြတ်မှု](#)နှင့် [ဖမ်းဆီးထောင်ချမှုများ](#) အပါအဝင် မြန်မာနိုင်ငံမှ အကြမ်းဖက်မှု ပုံစံအမျိုးမျိုးကို မှတ်တမ်းများ စုဆောင်းခြင်း၊ သိမ်းဆည်းခြင်းနှင့် အစီရင်ခံစာရေး သားတင်ပြခြင်းများ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ Myanmar Witness မှ သိမ်းဆည်း စိစစ်ထားသည့် UGC များတွင် ဤကဲ့သို့သော အကြမ်းဖက်မှုများနှင့် တိုက်ခိုက်မှုများကြောင့် စစ်ဘေးရှောင်များ ပိုမိုတိုးမြှင့်လာခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြမှုများ တွေ့ရသည်။

[ကုလသမဂ္ဂဒုက္ခသည်များဆိုင်ရာ မဟာမင်းကြီးရုံး](#) (UNHCR) မှ မြန်မာနိုင်ငံတွင်း စစ်ဘေးရှောင် ဖြစ်ပေါ်လာပုံများကို အချက်အလက်များဖြင့် မကြာခဏဖော်ပြလေ့ရှိသည်။ ၂၀၂၅ ခုနှစ် နိုင်ငံတော်လ ၂၄ ရက်နေ့ စာရင်းများအရ နိုင်ငံတဝန်းစစ်ဘေးရှောင်အရေအတွက် ၃,၆၂၈,၉၀၀ (ပုံ -၂) ဝန်းကျင်အထိရှိနိုင်ပြီး စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးနှင့် ရခိုင်ပြည်နယ်တို့တွင် အများဆုံးဖြစ်သည်။

ဤကဲ့သို့ စစ်ဘေးရှောင်အရေအတွက်များအပြင် [UNHCR](#) မှ ပြန်လည်ရောက်ရှိလာသူများကိုလည်း စောင့်ကြည့်ခဲ့သည်။ ၂၀၂၅ ခုနှစ် ဇွန်လ ၃၀ ရက်နေ့အထိ စစ်ဘေးရှောင် ၂၆၁,၄၂၀ ဦးခန့်သည် မိမိတို့၏ မူလနေရာသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိလာသည်ဟု ဖော်ပြထားသည်။ စစ်ဘေးရှောင်ဦးရေနှင့် ပြန်လည်ရောက်ရှိလာသည့် လူဦးရေကို ယှဉ်ကြည့်ပါက အကြမ်းဖက်မှုများ ရောက်ရှိလာသည့် မိမိနေရပ်သို့ပြန်ရန် စစ်ဘေးရှောင်များ မည်မျှခက်ခဲနေသည်ကို ဖော်ပြနေသည်။

UNHCR မှ တိုက်ပွဲများကြောင့် ရွှေ့ပြောင်းရမှုများနှင့်ပတ်သက်သည့် အစီရင်ခံစာများ ပြုလုပ်နေသော်လည်း ထိုစစ်ဘေးရှောင်ပြည်သူများ ခိုလှုံနေသည့်နေရာများ၏ လုံခြုံမှုအခြေအနေနှင့် စစ်ဘေးရှောင်များအပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှုများနှင့် ပတ်သက်ပြီး ဖော်ပြမှုနည်းနေသည်ကို တွေ့ရသည်။ ထို့ကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း အရပ်သားများ ထိခိုက်နှစ်နာမှုကို နားလည်နိုင်ရန်အတွက် စစ်ဘေးရှောင်များ မည်ကဲ့သို့သော အကျိုးသက်ရောက်မှုများ ရှိနေသည်၊ မည်မျှထိခိုက်နေသည် ဆိုသည်ကို နားလည်ရန်လိုအပ်သည်။

Total Internally Displaced Persons (IDPs)

JSON

3,628,900

Source - UN in Myanmar

Last updated 08 Dec 2025

IDPs by State/Region

JSON

Location name	Source	Data date	Population
Sagaing Region	UN in Myanmar	8 Dec 2025	36.1% 1,309,200
Rakhine State	UN in Myanmar	8 Dec 2025	12.4% 448,900
Magway Region	UN in Myanmar	8 Dec 2025	7.3% 265,400
Kayin State	UN in Myanmar	8 Dec 2025	7.3% 264,700
Tanintharyi Region	UN in Myanmar	8 Dec 2025	6.6% 241,300
Kachin State	UN in Myanmar	8 Dec 2025	6.6% 239,500
Bago (East) Region	UN in Myanmar	8 Dec 2025	6.1% 220,300
Kayah State	UN in Myanmar	8 Dec 2025	3.9% 139,900
Chin State	UN in Myanmar	8 Dec 2025	2.9% 104,800
Shan (South) State	UN in Myanmar	8 Dec 2025	2.9% 103,700
Mon State	UN in Myanmar	8 Dec 2025	2.7% 96,600
Mandalay Region	UN in Myanmar	8 Dec 2025	2.6% 93,200
Shan (North) State	UN in Myanmar	8 Dec 2025	1.4% 50,900
Bago (West) Region	UN in Myanmar	8 Dec 2025	0.7% 23,800
Ayeyarwady Region	UN in Myanmar	8 Dec 2025	0.6% 22,800
Yangon Region	UN in Myanmar	8 Dec 2025	0.1% 3,900

ပုံ - ၂။ UNHCR အစီရင်ခံစာတွင် ဖော်ပြသော ၂၀၂၅ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၈ ရက်နေ့အထိ မြန်မာနိုင်ငံ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအသီးသီးမှ စစ်ဘေးရှောင်အရေအတွက်။ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးနှင့် ရခိုင်ပြည်နယ်တို့တွင် စစ်ဘေးရှောင် အရေအတွက် အများဆုံးဖြစ်သည်။ (ရင်းမြစ် - UNHCR)

Myanmar Witness ၏ ဒေတာဘေ့စ်အတွင်းမှ ၂၀၂၅ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလမှ ဇွန်လအထိ မှတ်တမ်းတင်ထားသည့် ဖြစ်စဉ်များကို စိစစ်မှုများပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ထိုဒေတာဘေ့စ်သည် နိုင်ငံအတွင်းမှ လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများကို မှတ်တမ်းတင်ရန် ရည်ရွယ်လုပ်ဆောင်ထားခြင်းဖြစ်ပြီး စစ်ဘေးရှောင်များ၏ အခြေအနေများကို စောင့်ကြည့်ရန် ရည်ရွယ်လုပ်ဆောင်ထားခြင်း မဟုတ်သော်လည်း ထိုကဲ့သို့သော လူ့အခွင့်အရေးအချိုးဖောက်မှုများမှ စစ်ဘေးရှောင်များထပ်တိုးလာစေသည်၊ နောက်ထည့်အန္တရာယ်များ ထပ်တိုးလာစေသည်ကို ဖော်ပြနိုင်သည်။

ဤစုံစမ်းစစ်ဆေးမှုတွင် စစ်ဘေးရှောင်များနှင့်ပတ်သက်သည့် စစ်ဘေးရှောင်မှုဖြစ်ပွားစေသည့် ဖြစ်စဉ်၊ စစ်ဘေးရှောင်စခန်းများထိခိုက်မှု၊ စစ်ဘေးရှောင်များ ယာယီခိုလှုံသည့် အဆောက်အအုံများထိခိုက်မှုနှင့် စစ်ဘေးရှောင်များ ထိခိုက်သေဆုံးမှုများ အပါအဝင် ပြည်တွင်းရွှေ့ပြောင်းမှုများနှင့်ပတ်သက်ပြီး ထိခိုက်မှုများကို စစ်ဆေးထားသည်။

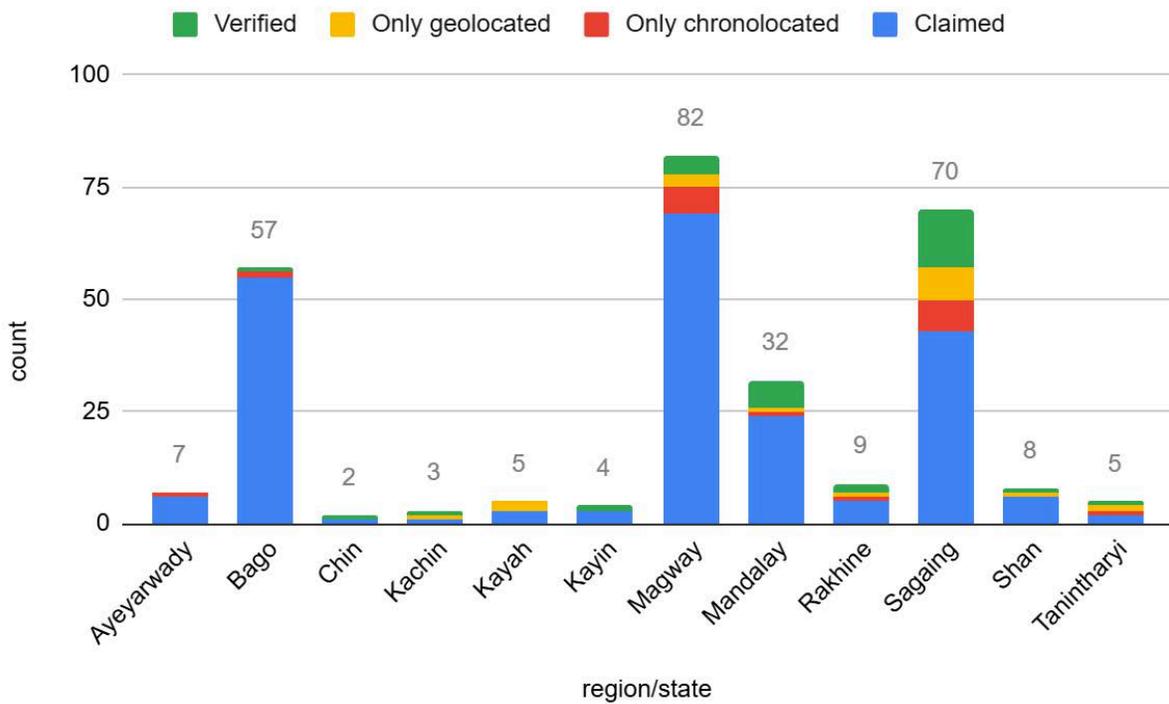
၂၀၂၅ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလမှ ဇွန်လအတွင်း မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကျေးရွာပေါင်း ၂၈၄ ရွာ၏ ရွှေ့ပြောင်းရမှုနှင့် ပတ်သက်ပြီး ဖော်ပြမှုများတွေ့ရပြီး ထိုကျေးရွာများသည် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး ၁၅ ခုအနက် ၁၂

ခုမှ ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံ၏ ၈၀ % ခန့်ဖြစ်သည်ကိုတွေ့ရသည်။ ထို ၂၈၄ ခုအနက် မကွေး တွင် ၈၂ ခု၊ စစ်ကိုင်းတွင် ၇၀ ခုနှင့် ပဲခူးတွင် ၅၇ ခု ဖြင့် အများဆုံးဖြစ်ပွားခဲ့ကြောင်း တွေ့ရသည် (ပုံ-၃)။ ဤစုံစမ်းစစ်ဆေးမှုအချက်အလက်များတွင် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး သုံးခုသာ မပါဝင်နေသည်ကို တွေ့ရသည်။ ၎င်းတို့မှာ ရန်ကင်းတိုင်းဒေသကြီး၊ မွန်ပြည်နယ်နှင့် ပြည်ထောင်စုနယ်မြေ နေပြည်တော်တို့ ဖြစ်သည်။ သို့သော် ဤကဲ့သို့ စစ်ဘေးရှောင်မှုအကြောင်း ဖော်ပြမှုများ၊ အချက်အလက်များ မရှိနေခြင်းသည် စစ်ဘေးရှောင်များမရှိခြင်း သို့မဟုတ် စစ်ဘေးရှောင်များအတွက် အန္တရာယ်မရှိနေခြင်းထက် မြန်မာစစ်တပ်ထိန်းချုပ်နယ်မြေဖြစ်နေခြင်းနှင့် သတင်းတင်ပြရန်ခက်ခဲမှုများ ကြောင့်သာ ဖြစ်နိုင်သည်။ ဤအစီရင်ခံစာ၏ တွေ့ရှိချက်များအရ နိုင်ငံ၏ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု အကျပ်အတည်းနှင့် သက်ဆိုင်နေသည့် မေးခွန်းတစ်ခုကို မေးရန် လိုအပ်လာသည်။ လုံခြုံမှုရရန်အတွက် အရပ်သားများအနေဖြင့် မည်သည့်နေရာသို့ သွားရမည်နည်း ဆိုသည့်မေးခွန်းဖြစ်သည်။

ဤစုံစမ်းစစ်ဆေးမှုတွင် သတ်မှတ်ကာလအတွင်းဖြစ်ပွားခဲ့သည့် ဖြစ်စဉ်များနှင့် ထူးခြားသည့်ဖြစ်ပွားမှု ပုံစံများကို စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုများ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ထိုတွေ့ရှိချက်များတွင် စစ်ဘေးရှောင်စခန်းများအား တိုက်ခိုက်မှု၊ ကျေးရွာတစ်ခုတည်းတွင် အကြမ်းဖက်မှုများ ထပ်မံဖြစ်ပွားမှု၊ ပြင်းထန်သည့်ဖြစ်စဉ်ဖြစ်ပွားမှုကြောင့် ဒေသအတွင်းရွှေ့ပြောင်းမှုအရေအတွက်မြင့်တက်ခြင်းနှင့် စစ်ဘေးရှောင်များ ယာယီခိုလှုံနေသည့် နေရာ သို့မဟုတ် ထိုနေရာအနီးတွင် အကြမ်းဖက်မှုအန္တရာယ်ဆက်လက်ရှိနေခြင်းတို့ ပါဝင်သည်။

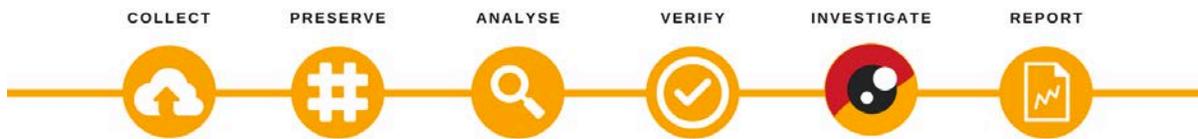

ပုံ-၃ - ၂၀၂၅ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလမှ ဇွန်လအထိ မြန်မာနိုင်ငံတွင် စစ်ဘေးရှောင်ရွှေ့ပြောင်းမှုဖြစ်စဉ်များနှင့် ပတ်သက်ပြီး Myanmar Witness စိစစ်အတည်ပြုနိုင်မှုပြ ဇယား။

၄။ နည်းလမ်း

Myanmar Witness သည် ဒီဂျစ်တယ်မှတ်တမ်းများကို ပုံတူကူးနိုင်သည့် နည်းလမ်းများဖြင့် စနစ်တကျ သိမ်းဆည်းသည်။ ဒီဂျစ်တယ်မှတ်တမ်းများကို စုဆောင်းပြီး လုံခြုံသော ဒေတာဘေ့စ်တွင် ပြုပြင်ပြောင်းလည်းခြင်း မပြုလုပ်နိုင်ရန် စနစ်တကျ သိမ်းဆည်းထားသည်။

Myanmar Witness မှ ဖြစ်စဉ်များကို အတည်ပြုနိုင်မှုနှင့် ပတ်သက်ပြီး ယုံကြည်မှုအဆင့်များဖြင့် ဖော်ပြ သည်။

- ယုံကြည်မှုအလွန်မြင့် - Myanmar Witness မှ ဖြစ်စဉ်အား ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း ဖြစ်ပွားခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ၈၅-၉၅ ရာခိုင်နှုန်းအထိ သေချာသည်ဟု ပြောနိုင်သည်။ အဆိုပါရုပ်သံအား Myanmar Witness မှ ဖော်ပြပါ အချက်အလက်အများအတိုင်း နေရာ အတည်ပြုခြင်း ပြုလုပ်ထားပြီး အချိန်တွက်ချက်ခြင်းများကို ပြုလုပ်ထားနိုင်သည်။
- ယုံကြည်မှုမြင့် - Myanmar Witness မှ ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း ဖြစ်စဉ် ဖြစ်ပွားခဲ့သည်ဟု ၇၀-၈၀ ရာခိုင်နှုန်းအထိ သေချာသည်။ အခြားယုံကြည်ရသည့် အရင်းအမြစ်များမှ ဖြစ်ပွားသည့် ရက်နှင့် နေရာကို အတည်ပြုထားသော်လည်း အချိန်ကို အတည်မပြုနိုင်သည့် ဖြစ်စဉ်မျိုး ဖြစ်သည်။ ဖြစ်စဉ် ဖော်ပြချက်သည် ကျိုးကြောင်းဆီလျော်သည်ဟု ယူဆသော်လည်း သက်သေပြု နိုင်ခြင်း မရှိပါ။
- အလယ်အလတ် - ဖြစ်စဉ်ဖြစ်ပွားခဲ့သည်ဟု Myanmar Witness အနေဖြင့် ၅၀-၆၀ ရာခိုင်နှုန်း သေချာသည်။ ဖြစ်စဉ်နှင့်ပတ်သက်ပြီး အချက်အချို့ကို အတည်ပြုထားနိုင်သော်လည်း ထိခိုက် ပျက်စီးမှုကို ဖြစ်ပွားစေသည့် လက်နက်ယန္တရားကို အတည်မပြုနိုင်ခြင်း၊ တည်နေရာ မရှာဖွေ နိုင်ခြင်း ကဲ့သို့သော လိုအပ်ချက်များရှိနေသည်။
- ယုံကြည်မှုနည်း - တည်နေရာ အတည်ပြုရန်နှင့် အချိန်တွက်ချက်ခြင်းများပြုလုပ်ရန် လှုပ်အောင်ခဲ့ သော်လည်း ရုပ်သံပါ သတင်းအချက်အလက်များနှင့် ကိုက်ညီမှုမရှိသည်ကိုတွေ့ရသည်။
- မသိနိုင် - ဖြစ်စဉ်နှင့်ပတ်သက်ပြီး စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုပြုလုပ်ရန် သတင်းအချက်အလက်များနှင့် အထောက်အထားများ အလုံအလောက်မရှိပါ။

Myanmar Witness မှ ပါဝင်သူများနှင့်ပတ်သက်ပြီး အတည်ပြုနိုင်မှုအဆင့်များကိုလည်း အောက်ပါ အတိုင်း သတ်မှတ်ထားသည်။

- ယုံကြည်မှုအလွန်မြင့် - ပါဝင်သူမှ ဝန်ခံထားပြီး ၎င်းတို့၏ပါဝင်မှုအထောက်အထားများကို Myanmar Witness မှ အတည်ပြုထားသည်။
- ယုံကြည်မှုမြင့် - ပါဝင်သူမှ ဝန်ခံထားခြင်း မရှိသော်လည်း ၎င်း၏ပါဝင်မှုရှိသည်ဟု Myanmar Witness မှ အနည်းဆုံး ၈၀ ရာခိုင်နှုန်းခန့်ယုံကြည်သည်။ ဥပမာအားဖြင့် တစ်ဦးတစ်ဖွဲ့တည်းတွင် ရှိသည့် လက်နက်ဖြင့် တိုက်ခိုက်ခြင်း (ဥပမာ လေကြောင်းတိုက်ခိုက်မှု)နှင့် မြင်သာသည့် အမှတ်အသားများ မြင်တွေ့ရခြင်းတို့အပေါ်မူတည်သည်။
- အလယ်အလတ် - မတူညီသောအရင်းအမြစ်များမှ ပါဝင်သူကို ဖော်ပြထားပြီး User-Generated Content (UGC) အထောက်အထားများနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိနေသော်လည်း အလုံးစုံ မယုံကြည်နိုင်။
- ယုံကြည်မှုနည်း - အထောက်အထားများအရ စွပ်စွဲခံထားရသူသည် ဖြစ်စဉ်တွင် ပါဝင်ခဲ့ခြင်းမရှိ။
- မသိနိုင် - သက်သေအထောက်အထား မလုံလောက်ခြင်းကြောင့် စွပ်စွဲခံရသူ ပါဝင်ခြင်းရှိ၊ မရှိ အတည်မပြုနိုင်၊ သို့မဟုတ် စွပ်စွဲခံရသူ မရှိခြင်း။

သံသယကင်းစေရန်အတွက် စိစစ်မှုစနစ်များဟုဆိုရာတွင် ရုပ်သံများပေါ် အခြေခံပြီး Myanmar Witness ၏ တည်နေရာ အတည်ပြုနိုင်မှုတို့ကိုသာ ဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်။ ဖြစ်စဉ်များကို အတည်မပြုနိုင်ဟု ဖော်ပြထားသော်လည်း အခြားမျက်မြင်သက်သေများရှိနေနိုင်၊ အထောက်အထားများရှိနေနိုင်သည်။ Myanmar Witness အနေဖြင့် လူမှုကွန်ရက်စာမျက်နှာများမှ စွပ်စွဲချက်၊ ဖော်ပြချက်များအပါအဝင် အတည်မပြုနိုင်သော ဖြစ်စဉ်များနှင့် အချက်အလက်များကိုလည်း သိမ်းဆည်းမှု၊ စစ်ဆေးမှုများ ပြုလုပ်သည်။ ထိုကဲ့သို့သော သတင်းအချက်အလက်များကို အတည်ပြုပြီးအချက်အလက်များဟု မဖော်ပြဘဲ စွပ်စွဲချက် အနေဖြင့်သာ ဖော်ပြထားသည်။

ဤအစီရင်ခံစာတွင် ရုပ်သံများအား နေရာအတည်ပြုထားသည့် ပုံများပါဝင်သည်။ ထိုပုံများတွင် အရောင် မျဉ်းဖြောင့်ဖြင့် ရေးဆွဲထားသည့်နေရာများသည် ဓါတ်ပုံတွင် မြင်ရသည့် မြင်ကွင်းကို ဖော်ပြခြင်းဖြစ်သည်။ ထူးခြားခြင်းသာသည့် အဆောက်အအုံများနှင့် မတူညီသည့်အခြေအနေများကို ပြသရန်အတွက် အရောင်ခြယ်ထားသည့် လေးထောင့်ကွက်များဖြင့် ပြထားသည်။ နေရာအတည်ပြုရန်အတွက် ရုပ်သံ ဓါတ်ပုံများတွင် ပါဝင်သည့် ထူးခြားချက်များနှင့် နှိုင်းယှဉ်နိုင်မည့် ဂြိုဟ်တုဓါတ်ပုံများရရန်အတွက် Google Earth အပါအဝင် အခြား tools များကို အသုံးပြုထားသည်။ နေရာအတည်ပြုချက်များကို မတူ ညီသောသူများက စစ်ဆေးမှုများ ပြုလုပ်ထားသည်။

အချိန်ကို အတည်ပြုရန်အတွက် metadata များ၊ ဒေသတွင်းအခြေအနေသုံးသပ်ချက်များ၊ ရာသီဥတု အခြေအနေများနှင့် အရိပ်ကို တွက်ချက်ခြင်းများပြုလုပ်ထားသည်။ ဤကဲ့သို့သောတွက်ချက်မှုများမှ တဆင့် ဖြစ်စဉ်ဖြစ်ပွားခဲ့နိုင်သည့်အချိန်ကို ကောက်ချက်ချသည်။ ဥပမာအားဖြင့် နေရာ အတည်ပြုထား သည့် ရုပ်သံတစ်ခုမှတဆင့် နေ၏တည်နေရာကို တွက်ချက်ပြီး အချိန်ကို ကောက်ချက်ချနိုင်သည်။

Myanmar Witness မှ ပါဝင်ပတ်သက်သူများ၏ အချက်အလက်များကို ဖုံးကွယ်ခြင်း၊ သင်လျော်သည့် နေရာတွင် ကိုယ်ရေးကိုယ်တာအချက်အလက်များနှင့် ရုပ်ပုံများကို ဆင်ဆာဖြတ်တောက်ခြင်း၊ စိတ်ပိုင်း ဆိုင်ရာထိခိုက်စေနိုင်သည့်ပုံများကို မှုန်ဝါးခြင်း၊ ပုဂ္ဂလိက အကောင့်များနှင့် လင့်များကို ဖယ်ရှားခြင်း၊ ဒစ်ဂျစ်တယ် အကြောင်းအရာများကို လုံခြုံစွာထိန်းသိမ်းခြင်းကဲ့သို့သော တင်းကျပ်သည့် စံနှုန်းများကို လိုက်နာဆောင်ရွက်သည်။

၄.၁။ အချက်အလက်များကောက်ယူခြင်း

Myanmar Witness သိမ်းဆည်းထားသည့် ဒေတာဘေ့စ်မှ ၂၀၂၅ ခုနှစ် ဇွန်နဝါရီလနှင့် ဇွန်လအတွင်း ဖြစ်ပွားခဲ့သော ပြည်တွင်းရွှေ့ပြောင်းမှုများပါဝင်သည့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှု မှတ်တမ်းများကို စုဆောင်းစစ်ဆေးမှုများပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ဒေတာဘေ့စ်သည် စစ်ဘေးရှောင်များနှင့် ပတ်သက်သည့် ဖြစ်စဉ်များ၊ အချက်အလက်များသာမကဘဲ စစ်ဘေးရှောင်များပါဝင်သော၊ စစ်ဘေးရှောင်များအပေါ် သက်ရောက်မှုရှိသော လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုဖြစ်စဉ်များအားလုံး ပါဝင်သည်။

သုံးသပ်မှုများပြုလုပ်ရန်အတွက် ဖြစ်စဉ်များစုဆောင်းရာတွင် အောက်ပါ စကားလုံး ငါးလုံးကို သုံးပြီး စုဆောင်းရှာဖွေခဲ့သည်။

- စစ်ဘေးရှောင် (refugee)

- ထွက်ပြေး (escape/flee)
- တိမ်းရှောင် (escape/flee)
- Displaced
- IDP

ကနဦးစုဆောင်းထားသည့် မှတ်တမ်း ၁၅၀ အပါအဝင် စုစုပေါင်းမှတ်တမ်း ၂၈၄ ခုကို တွေ့ရှိခဲ့ပြီး မှတ်တမ်း များတွင် ဖြစ်စဉ် သို့မဟုတ် စွပ်စွဲချက် တစ်ခုထက်ပိုပါနေခြင်းတို့ကြောင့် မှတ်တမ်းတစ်ခုခြင်းစီ စိစစ်မှုများပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ထို့အပြင် ထိုစိစစ်မှုမှ အောက်ပါအချက်များကိုလည်း ဆောက်ရွက်ရန် ကြိုးစားခဲ့သည်။

- မားယွင်းနေသည့်အတည်ပြုချက်များကို ဖယ်ရှားခြင်း
- ဖြစ်စဉ်များကို အတည်ပြုခြင်း (တည်နေရာအတည်ပြုခြင်းနှင့် အချိန်အတည်ပြုခြင်း)
- ထိခိုက်ခဲ့သည့် ကျေးရွာအရေအတွက်ကို ဆုံးဖြတ်ခြင်း
- ဖြစ်စဉ်တစ်ခုကို တစ်ကြိမ်ထက်ပို၍ မှတ်တမ်းတင်ထားမှုများကို ရှာဖွေခြင်းနှင့်
- ထိုဖြစ်စဉ်များမှ မြန်မာနိုင်ငံရှိ စစ်ဘေးရှောင်များအပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှုများကို စိစစ်ခြင်း။

၂၀၂၅ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလမှ ဇွန်လအထိ စကားလုံးဖြင့် ရှာဖွေရာတွင် ပြည်တွင်းရွှေ့ပြောင်းရမှုများနှင့် မသက်ဆိုင်သည့် မှတ်တမ်းများကို တွေ့ခဲ့ရပြီး ဖယ်ရှားထားသည်။ ထိုမှတ်တမ်းများကို အောက်ပါပုံစံဖြင့် တွေ့ရသည်။

- ရွှေ့ပြောင်းရမှုများတွင် အရပ်သားများ မပါဝင်ခြင်း (ဥပမာ စစ်သားများ နေရာတစ်ခုမှ ရွှေ့ပြောင်း ရခြင်း)
- စစ်ဘေးရှောင်များကို ယေဘုယျကိစ္စအနေဖြင့် ထည့်သွင်းဖော်ပြထားခြင်း သို့မဟုတ် ဖြစ်စဉ်နှင့် တိုက်ရိုက်သက်ဆိုင်မှု မရှိခြင်း။

မှတ်တမ်းများကို နေရာအတည်ပြုခြင်း၊ အချိန်အတည်ပြုခြင်း သို့မဟုတ် နှစ်မျိုးလုံးဖြင့် အတည်ပြုမှုများ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ လေကြောင်းတိုက်ခိုက်မှုများ၊ မီးလောင်မှု၊ မီးရှို့မှု သို့မဟုတ် ကျေးရွာအားဝင်ရောက်စီးနင်း မှုများကဲ့သို့သော အိမ်များ/စစ်ဘေးရှောင်စခန်းများ ပျက်စီးမှု သို့မဟုတ် စစ်ဘေးရှောင်များပေါ်ထွက်လာမှု ကဲ့သို့သော ဖြစ်စဉ်များကို အဓိကအတည်ပြုခဲ့သည်။

Myanmar Witness မှ သတ်မှတ်ကာလအတွင်း၌ အချိန်နှင့် နေရာကို အတည်ပြုနိုင်ခြင်းမရှိပါက ထိုဖြစ်စဉ်ကို စွပ်စွဲဖြစ်စဉ်အဖြစ်သာ သတ်မှတ်သည်။ ဖြစ်စဉ်တစ်ခုအတွက် လုံလောက်သည့် UGC များ မရခြင်း သို့မဟုတ် အတည်ပြုရန်ခက်ခဲပါက ထိုရင်းမြစ်မှ တင်သည့်(စကားလုံးဖြင့် ရှာဖွေမှုတွင် မပါဝင်သော်လည်း) အခြားအကြောင်းအရာများကိုလည်း အထောက်အထားအဖြစ် အတည်ပြုပြီး အသုံးပြုထားသည်။

အတည်ပြုထားသောဖြစ်စဉ်များနှင့် စွပ်စွဲဖြစ်စဉ်များအားလုံးကို အောက်ပါအတိုင်း အမျိုးအစားခွဲပြီး စုဆောင်းသတ်မှတ်ထားသည်။

- စစ်ဘေးရှောင်များ ဖြစ်ပေါ်လာမှု

- အရပ်သားများနေအိမ်မှ ထွက်ပြေးရသည့် ကျေးရွာတစ်ခု သို့မဟုတ် ကျေးရွာများ အပေါ် ထိခိုက်မှု
- စစ်ဘေးရှောင်စခန်းများ ထိခိုက်မှု
 - စစ်ဘေးရှောင်များ ခိုလှုံရန်ရည်ရွယ်တည်ဆောက်ထားသည့် နေရာများထိခိုက်မှု
- စစ်ဘေးရှောင်များခိုလှုံနေသည့် အဆောက်အအုံများ ထိခိုက်မှု
 - ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းများနှင့် စာသင်ကျောင်းများအပါအဝင် စစ်ဘေးရှောင်များ ယာယီခိုလှုံရာအဖြစ်အသုံးပြုနေသည့် အဆောက်အအုံများအား တိုက်ခိုက်ခြင်း သို့မဟုတ် ထိခိုက်ပျက်စီးခြင်း
- စစ်ဘေးရှောင်များ ထိခိုက်သေဆုံးမှု
 - စစ်ဘေးရှောင်များ ထိခိုက်ဒဏ်ရာမှုများနှင့် သေဆုံးမှုများ

၄.၁.၁။ ထပ်နေသည့်အကြောင်းအရာများကို စိစစ်ခြင်း

ဖြစ်စဉ်ထပ်နေခြင်းမျိုး မဖြစ်စေရန်အတွက် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးအလိုက်၊ မြို့နယ်အလိုက်၊ ထို့နောက် လ အလိုက် စိစစ်မှုများပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ထိုအချက်အလက်များ တူညီနေသည့် ဖြစ်စဉ်မှတ်တမ်း တစ်ခုထက် ပိုရှိနေပါက ထိုမှတ်တမ်းများသည် ဖြစ်စဉ်တစ်ခုတည်းကို ဖော်ပြထားခြင်းမျိုး မဖြစ်စေရန် ဖြစ်စဉ်ဖြစ်ပွားသည့် နေ့နှင့် ကျေးရွာအမည်များကို တိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးမှုများ ထပ်မံလုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။ ပြည်နယ်နှင့် မြို့များကိုသာ ဖော်ပြထားပြီး ကျေးရွာအမည်များကို မဖော်ပြထားသည့်မှတ်တမ်းများကို ဖြစ်စဉ်များထပ်နေခြင်း ဟုတ် မဟုတ် မခွဲခြားနိုင်သည့်အတွက် ဤစစ်ဆေးမှုတွင် ချန်လှပ်ထားသည်။

၄.၁.၂။ ကျေးရွာအတည်ပြုခြင်း

ကျေးရွာ သို့မဟုတ် သက်ရောက်မှုရှိခဲ့သည့် စစ်ဘေးရှောင်စခန်း အရေအတွက်ကို မြန်မာဘာသာဖြင့် အတည် ပြုမှုရယူခဲ့ပြီး Myanmar Information Management Unit(MIMU) ၏ ကျေးရွာစာရင်းများဖြင့် တိုက်ဆိုင်စိစစ်ခဲ့သည်။ MIMU ကျေးရွာစာရင်းတွင် ကျေးရွာအမည်ပါဝင်ခြင်း မရှိပါက Google Maps ကို အသုံးပြုပြီး ကျေးရွာအမည်ကို အတည်ပြုခဲ့သည်။

၄.၂။ ကန့်သတ်ချက်များ

Myanmar Witness မှ ဤသတင်းအချက်အလက်များကို ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားနေဆဲဖြစ်သည့် နေရာများမှ ရယူထားခြင်းဖြစ်သည်။ အင်တာနက်ပြတ်တောက်မှုများ၊ လက်တုံ့ပြန်မှု သို့မဟုတ် သတင်းမီဒီယာ ဖိနှိပ်မှုများကြောင့် သတင်းရှေးချယ်မှုများတွင် ဘက်လိုက်မှုများရှိနေနိုင်သည်။ ဤကဲ့သို့သော ဘက်လိုက်မှုများ လျော့ချနိုင်ရန်အတွက် ဒစ်ဂျစ်တယ်အကြောင်းအရာများကို စုဆောင်းရာတွင် စစ်တပ်ထောက်ခံသည့် သတင်းမီဒီယာများနှင့် မထောက်ခံသည့် သတင်းမီဒီယာများမှ စုဆောင်းခြင်း၊ တစ်ခုထက်ပိုသော ရင်းမြစ်များမှ အချက်အလက်ရယူခြင်းတို့ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။

၄.၂.၁။ စုံစမ်းစစ်ဆေးမှု၏ သီးသန့်ကန့်သတ်ချက်များ

- ဖြစ်ပွားမှုမှတ်တမ်းစာရင်းသည် စစ်ဘေးရှောင်များနှင့်ပတ်သက်သည့် သီးသန့်စာရင်းတစ်ခု မဟုတ်ဘဲ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကို မှတ်တမ်းတင်သည့် Myanmar Witness ၏ စာရင်းတစ်ခုဖြစ် သည်။ ထို့အကြောင့် အတည်ပြုမှုများပြုလုပ်ရန်အတွက် ပိုမိုအားထုတ်ခဲ့ရသလို ပိုမိုကျယ်ပြန့်သည့် စစ်ဘေးရှောင်/ရွှေ့ပြောင်းမှုများကို သုံးသပ်မှုပြုလုပ်ခဲ့ရသည်။
- စကားလုံး ငါးလုံးကိုသာ အခြေခံပြီး ရှာဖွေမှုပြုလုပ်ခဲ့သဖြင့် ရှာဖွေစုဆောင်းခဲ့သည့်အကြောင်း အရာများ အကန့်အသတ်ရှိနိုင်သည်။
- ရုပ်သံကြည့်လင်မှု အရည်အသွေးနှိမ်ပါးခြင်းနှင့် ဂြိုဟ်တုဓါတ်ပုံအသစ်များ မရှိခြင်းတို့ကြောင့် အတည်ပြုမှု ပြုလုပ်ရာတွင် အခက်အခဲများရှိခဲ့သည်။
- စစ်ဘေးရှောင်စခန်းတစ်ခု တိုက်ခိုက်ခံရသည်ဟု ဖော်ပြလျှင် ထိခိုက်သည့် ကျေးရွာအရေအတွက်ကို တွက်ချက်ရန်ခက်ခဲသည်။ ထို့ကြောင့် စစ်ဘေးရှောင်စခန်းတစ်ခုကို ကျေးရွာတစ်ခုအဖြစ် ရေတွက်ထားသည်။
- လူမှုကွန်ရက်စာမျက်နှာများတွင် ကျေးရွာအမည်၊ မြို့နယ်အမည်များ ဖော်ပြရာတွင် မတူညီမှု များစွာရှိနေပြီး အတည်ပြုရန်ခက်ခဲသည်။ စာလုံးပေါင်းမှားခြင်း၊ ဒေသခေါ် အမည်ဖြင့် ရေးခြင်း၊ အရပ်သုံးစကားဖြင့် ဖော်ပြခြင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်သည်။ ကျေးရွာအမည်ရေးသားပုံနှင့် ဗီဒီယိုမှ ကျေးရွာ အသံထွက်မတူညီခြင်းသည်လည်း ကျေးရွာကို အတည်ပြုရန်အတွက် အခက်အခဲတစ်ခုဖြစ်သည်။
- တိုင်းရင်းသားဘာသာစကားဖြင့် ကျေးရွာအမည်များ၊ အထူးသဖြင့် ကရင်ပြည်နယ်မှ (ကရင်ဘာ သာစကားဖြင့်) ကျေးရွာအမည်များသည် အတည်ပြုရန်ခက်ခဲသည်။
- အချို့ကျေးရွာများသည် MIMU စာရင်းတွင် မရှိဘဲ Google Maps အသုံးပြုပြီး အတည်ပြုရသည်။
- ၂၀၂၅ ခုနှစ် မေလမှ ဇွန်လအထိ တိမ်းရှောင်မှုထုထပ်နေပြီး အချိန်အတည်ပြုရန် မဖြစ်နိုင်သည့် အတွက် အတည်ပြုနိုင်သည့် အရေအတွက် နည်းသည်။
- ကျေးရွာမီးရှို့မှုများကို ရိုက်ကူးထားသည့် UGC များတွင် ကျယ်ဝန်းသည့်နေရာများကို ရိုက်ကူး ထားသဖြင့် နေရာအတည်ပြုရန် မဖြစ်နိုင်ခြင်း၊ ခက်ခဲခြင်းတို့ဖြစ်ပြီး နေရာအတည်ပြုနိုင်မှုနှင့် အပြည်အဝတ်အတည်ပြုနိုင်မှု အရေအတွက်နည်းခြင်းဖြစ်သည်။
- စစ်ဘေးရှောင်နှင့် စစ်ဘေးရှောင် မဟုတ်သူများ ထိခိုက်သေဆုံးသည့်အချိန်မျိုးတွင် စစ်ဘေးရှောင် ထိခိုက်မှုအရေအတွက်ကို သီးသန့်ဖော်ပြမှု မရှိခြင်း သို့မဟုတ် စစ်ဘေးရှောင်ထိခိုက်မှုများကို ဖော်ပြမှု မရှိခြင်းတို့ကြောင့် Myanmar Witness မှ စစ်ဘေးရှောင်များ ထိခိုက်သေဆုံးမှု အရေအတွက်ကို အတည်ပြုနိုင်ခြင်းမရှိပါ။

၅။ အဓိကတွေ့ရှိချက်များနှင့် အကြောင်းအရာများ

ဤအစီရင်ခံစာတွင် စစ်ဘေးရှောင်များနှင့်ပတ်သက်သည့် စစ်ဘေးရှောင်များ ဖြစ်ပေါ်လာမှု၊ စစ်ဘေး ရှောင်စခန်းများထိခိုက်မှု၊ စစ်ဘေးရှောင်များခိုလှုံနေသည့် အဆောက်အအုံများထိခိုက်မှုနှင့် စစ်ဘေးရှောင်များ ထိခိုက်သေဆုံးမှုဆိုင်ရာ အကြောင်းအရာလေးခုကို အဓိကဖော်ပြထားသည်။

ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အလိုက် စစ်ဘေးရှောင်များအပေါ် သက်ရောက်မှု ကြောင်းအရင်းများနှင့် ပတ်သက်သည့် အချက်အလက်များကို ပုံ-၄ တွင် ဖော်ပြထားသည်။

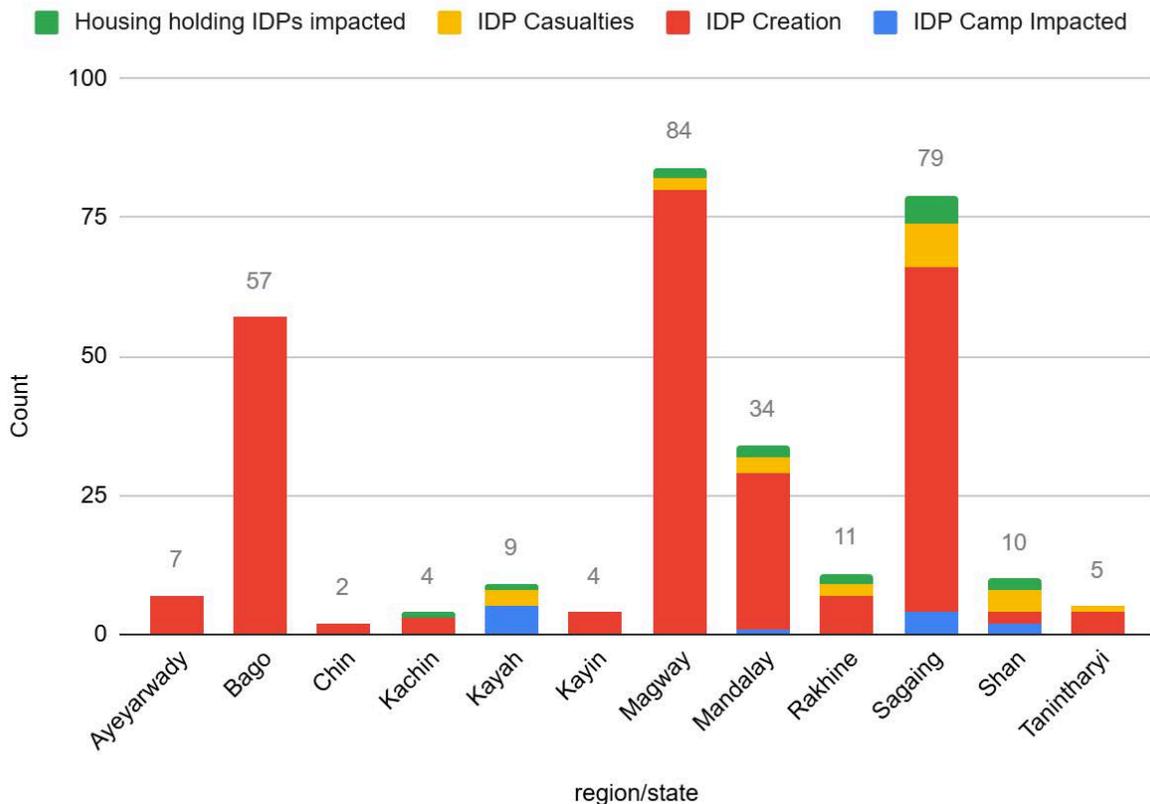
၂၀၂၅ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီမှ ဇွန်လအထိ ပြည်တွင်းကျေးရွာ သို့မဟုတ် စစ်ဘေးရှောင်စခန်းများမှ ရွှေ့ပြောင်းမှုအပေါ် သက်ရောက်မှုဖြစ်စဉ်များအနေဖြင့် မကွေး (၈၄)၊ စစ်ကိုင်း (၇၉) နှင့် ပဲခူး (၅၇) တို့တွင် အများဆုံး ဖြစ်ပွားခဲ့ကြောင်းတွေ့ရသည်။ ဖြစ်စဉ်တစ်ခုတည်းတွင် နေအိမ်များ ထိခိုက်ပျက်စီးပြီး လူထိခိုက်သေဆုံးခြင်း ကဲ့သို့ အကျိုးသက်ရောက်မှု တစ်ခုထက်ပိုဖြစ်နိုင်သောကြောင့် ဤအရေအတွက်များသည် စစ်ဘေးရှောင်မှု ဖြစ်စဉ်ရေတွက်ပုံနှင့် မတူပါ။

ဤအစီရင်ခံစာ၏ နောက်ပိုင်းတွင် စစ်ဘေးရှောင်စခန်းများအပါအဝင် စစ်ဘေးရှောင်ပြည်သူများ လုံခြုံမှု အတွက် ခိုလှုံရန် သွားရောက်သည့် နေရာများ၊ ထိခိုက်မှုများ အများဆုံးဖြစ်ခဲ့သည့်နေရာများနှင့် အဓိက အကြောင်းအရင်းများကို ဆွေးနွေးသွားမည်ဖြစ်သည်။

၂၀၂၅ ခုနှစ် မတ်လ ၂၈ ရက်တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် [၇.၇ magnitude ရှိသည့် cလျင်ကြောင့်](#) ရွှေ့ပြောင်းရမှုများကို ဤအစီရင်ခံစာတွင် ရွှေ့ပြောင်းမှုအကျိုးဆက်များအဖြစ် တစ်ကြိမ်သာ တွက်ချက်ထားသည်(ရင်းမြစ်များကို လုံခြုံရေးအရ ဖယ်ချန်ထားသည်)။ ထို့ကြောင့် ဤအစီရင်ခံစာတွင် ထပ်မံစုံစမ်းစစ်ဆေးမှုများ ပြုလုပ်ထားခြင်း မရှိပါ။

The number of IDP impact types per region/state

ပုံ -၄။ ၂၀၂၅ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလမှ ဇွန်လအထိ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအလိုက် စစ်ဘေးရှောင်ပြည်သူများအပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှုဖြစ်စေခဲ့သည့် အရေအတွက်။

၅.၁။ အန္တရာယ်အောက်ရောက်နေသည့် စစ်ဘေးရှောင်စခန်းများ

“စစ်ဘေးရှောင်စခန်း” ဆိုသည့်စကားလုံးသည် မြန်မာပြည်အတွက် အသစ်အဆန်းမဟုတ်ပါ။ အာဏာမသိမ်းမီကပင် [ကချင်ပြည်နယ်](#)နှင့် [ရခိုင်ပြည်နယ်](#)တို့တွင် စစ်ဘေးရှောင်စခန်းများ ရှိနေခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ ၂၀၂၁ ခုနှစ် အာဏာသိမ်းပြီးသည့်အချိန်တွင် နိုင်ငံတဝန်း ဖြစ်ပေါ်လာသည့် အကြမ်းဖက်မှုများနှင့် လက်နက်ကိုင် တိုက်ပွဲများကြောင့် စစ်ဘေးရှောင်အရေအတွက် သိသိသာသာ [တိုးများလာ](#)ခဲ့သည်။ နိုင်ငံတဝန်း အသစ် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် စစ်ဘေးရှောင်စခန်းများအပါအဝင် နေရာမျိုးစုံသို့ [လုံခြုံမှု](#)ရရန် အတွက် စစ်ဘေးရှောင်များ ခိုလှုံရန်သွားကြသည်။ ထိုအချိန်မှစပြီး ဤကဲ့သို့သော စစ်ဘေးရှောင်စခန်းများသို့ မြန်မာစစ်တပ်မှ တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်ဆိုသည့် [အစီရင်ခံစာများ](#)တွေ့ခဲ့ရသည်။

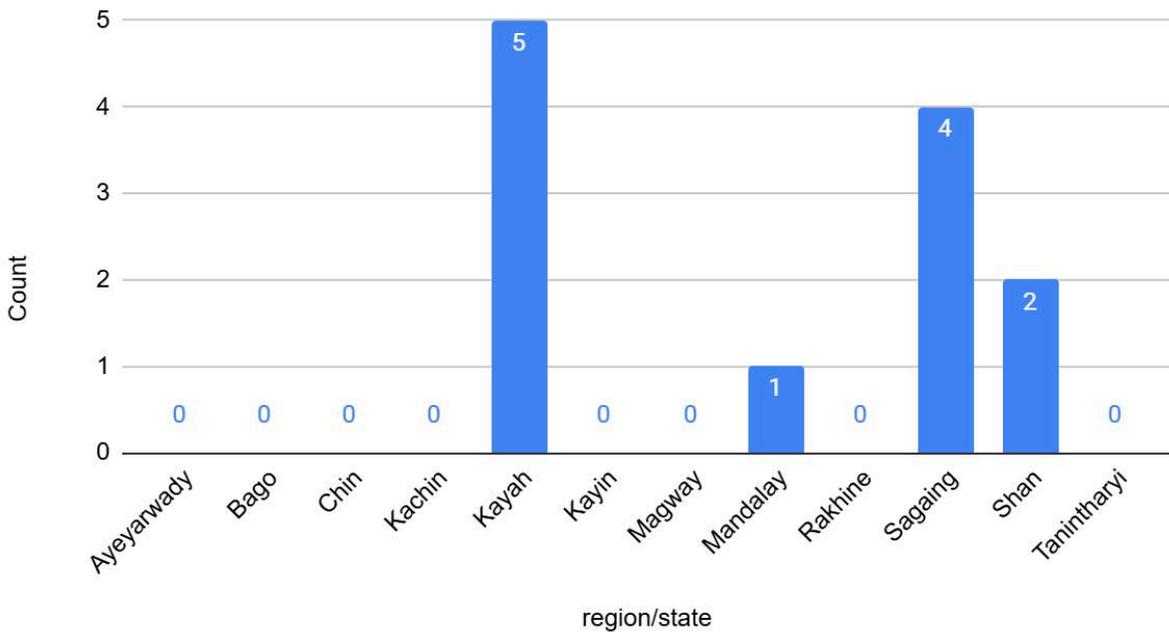
၂၀၂၅ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလမှ ဇွန်လအထိ Myanmar Witness ၏မှတ်တမ်းများအရ စစ်ဘေးရှောင်စခန်းများ တိုက်ခိုက်ခံရသည့်ဖြစ်စဉ် အနည်းဆုံး ၁၂ ကြိမ်အထိရှိခဲ့သည် (ပုံ -၅)။ ထိုဖြစ်စဉ်များကို ကယားပြည်နယ်တွင် ငါးကြိမ်၊ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးတွင် သုံးကြိမ်၊

ရှမ်းပြည်နယ်တွင် နှစ်ကြိမ်နှင့် မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီးတွင် တစ်ကြိမ်ဖြစ်ပွားခဲ့ကြောင်းတွေ့ရသည်။ ဤစစ်ဘေးရှောင်အပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှု ဖြစ်စဉ်များတွင် လေကြောင်းတိုက်ခိုက်မှု၊ လက်နက်ကြီးများဖြင့် ပစ်ခတ်မှုနှင့် မီးရှို့မှုများပါဝင်သည်။ လေကြောင်း တိုက်ခိုက်မှုသည် ရှစ်ကြိမ်ဖြင့် အများဆုံးဖြစ်ပြီး လက်နက်ကြီးဖြင့်ပစ်ခတ်မှု သုံးကြိမ်နှင့် မီးရှို့မှု တစ်ကြိမ် ဖြစ်ပွားခဲ့ကြောင်းတွေ့ရသည်။

ကယားပြည်နယ်တွင် မှတ်တမ်းတင်ထားသည့် ဖြစ်စဉ်အားလုံး (ကိုးကြိမ်)သည် စစ်ဘေးရှောင်စခန်းများ တည်ရှိသည်ဟု [ဖော်ပြသည့်](#) ဒီမော့ဆိုမြို့နယ်အတွင်း ဖြစ်ပွားခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုဖြစ်စဉ် ကိုးခုအနက် စစ်ဘေးရှောင်စခန်းများကို တိုက်ခိုက်သည်ဟု ဖော်ပြသည့်ဖြစ်စဉ် ငါးခုအထိပါဝင်သည် (ပုံ-၄)။ ဤကဲ့သို့ တစ်နေရာတည်းတွင် ဖြစ်စဉ်များစွာ ဖြစ်ပွားခဲ့ခြင်းကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် ဒီမော့ဆိုမြို့နယ်သည် စစ်ဘေး ရှောင်စခန်းများအတွက် အလွန်အန္တရာယ်များသည့် နေရာတစ်ခုဖြစ်သည်ကို ညွှန်ပြနေသည်။

စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးသည် ဖြစ်စဉ်ဖြစ်ပွားခဲ့မှု ငါးကြိမ်ဖြင့် ဒုတိယအများဆုံးဖြစ်သည် (ပုံ-၅)။ ဤအခြေ အနေများသည် Myanmar Witness မှ ယခင်ထုတ်ပြန်ခဲ့သည့် [အကြမ်းဖက်မှုဗဟိုချက်](#) အစီရင်ခံစာနှင့်လည်း ကိုက်ညီမှုရှိနေသည်ကို တွေ့ရသည်။ ထို့အပြင် [UNHCR](#) ၏ထုတ်ပြန်ချက်အရ စစ်ဘေးရှောင်အများဆုံးရှိသည့် ဒေသတစ်ခု ဖြစ်သည့်အလျောက် စစ်ဘေးရှောင်စခန်းအရေအတွက် ပိုများပြီးအန္တရာယ် ပိုရှိနေခြင်းဖြစ်သည်။

IDP camp impacts per region/state in Myanmar

ပုံ-၅။ ၂၀၂၅ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလမှ ဇွန်လအထိ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးအလိုက် စစ်ဘေးရှောင်စခန်းများထိခိုက်မှုပြဇယား။ ကယားပြည်နယ်သည် စစ်ဘေးရှောင်စခန်းထိခိုက်မှု ငါးကြိမ်ဖြင့်အများဆုံးဖြစ်ပြီး စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးသည် လေးကြိမ်ဖြင့် ဒုတိယအများဆုံးဖြစ်သည်။

အတည်ပြုခြင်းရူထောင်မှ ဖြစ်စဉ်များကို အတည်ပြုရာတွင် ဖြစ်စဉ်ဖြစ်ပွားခဲ့သည့်နေရာနှင့် အချိန် နှစ်ခုလုံး အပြည့်အဝ အတည်ပြုနိုင်သည့် ဖြစ်စဉ်နှစ်ခုရှိသည်။ နောက်ထပ်ဖြစ်စဉ်နှစ်ခုမှာ နေရာသာ အတည်ပြုနိုင်ပြီး နောက်ထပ်ဖြစ်စဉ်တစ်ခုကိုမူ အချိန်သာ အတည်ပြုခြင်း ပြုလုပ်နိုင်ခဲ့သည်။ ကျန်ရှိနေသည့် ဖြစ်စဉ်များကိုမူ စွပ်စွဲမှုအဖြစ်သာ သတ်မှတ်ထားသည်။ မတူညီသောအရင်းမြစ်များ၏ ဖော်ပြချက်များအရ ဖြစ်စဉ် ၁၁ ခုလုံးသည် မြန်မာစစ်တပ်ကြောင့် ဖြစ်ပွားခဲ့သည်ဟု ဖော်ပြထား ကြသော်လည်း UGC နှင့် ရုပ်သံ ကန့်သတ်ချက်များကြောင့် Myanmar Witness အနေနှင့် အတည်ပြုနိုင်ခြင်းမရှိပါ။

၅.၁.၁။ ကလေးမြို့နယ် စစ်ဘေးရှောင်စခန်း တိုက်ခိုက်ခံရခြင်း

စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး ကလေးမြို့နယ်ရှိ စစ်ဘေးရှောင်စခန်းတစ်ခု လေကြောင်းတိုက်ခိုက်ခံရသည်ကို Myanmar Witness မှ အတည်ပြုနိုင်ပြီး ဤဖြစ်စဉ်သည် စစ်ဘေးရှောင်များ ကြုံတွေ့နေရသည့် အန္တရာယ်များကို မီးမောင်းထိုးပြနေခြင်းဖြစ်သည်။ မြေလတ်အသံ ထုတ်ပြန်ချက်အရ ၂၀၂၅ ခုနှစ် ဇွန်လ ၁ ရက်နေ့တွင် စစ်ဘေးရှောင်စခန်းအား လေကြောင်းတိုက်ခိုက်မှုကြောင့် စစ်ဘေးရှောင် ကိုးဦးသေဆုံးခဲ့ပြီး ၃၀ ကျော် ထိခိုက်ဒဏ်ရာရရှိခဲ့သည်။

ထိခိုက်မှုများနှင့် ပတ်သက်ပြီး Myanmar Witness မှ နေရာအတည်ပြုခြင်းနှင့် အချိန်အတည်ပြုခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်ခဲ့သည် (ပုံ-၆)။ အဆောက်အအုံပုံစံများနှင့် တည်ဆောက်လာသည့်အချိန်များကို ဆန်းစစ်ကြည့်ရာတွင် ဤကဲ့သို့ တိုက်ခိုက်ခံရသည့် နေရာရှိ အဆောက်အအုံများသည် စစ်ဘေးရှောင်စခန်းဖြစ်နိုင်သည်။ UGC ရုပ်သံများကို အသုံးပြုပြီး Myanmar Witness မှ အမျိုးသမီးပုံစံနှင့် အလောင်း လေးခု၊ ကလေးငယ် အလောင်းဟု ယူဆရသည့် အလောင်းသုံးခု အပါအဝင် စုစုပေါင်းအလောင်း ရှစ်ခုကို အတည်ပြုနိုင်ခဲ့သည်။ လက်နက်အကြွင်းကျန်များကိုလည်း တွေ့ရှိခဲ့ပြီး လေယာဉ်မှတစ်ဆင့် ပစ်ခတ်ရာတွင် အသုံးပြုသည့် လက်နက်၏ အမြီးတောင်နှစ်ခု ဖြစ်ကြောင်းကို အတည်ပြုနိုင်ခဲ့သည်။ လေကြောင်းဖြင့် တိုက်ခိုက်မှုသည် မြန်မာလေတပ် (MAF) က ပြုလုပ်သည်မှာ ထင်ရှားပြီး စစ်ဘေးရှောင်စခန်းအားတိုက်ခိုက်မှုကြောင့် ကလေး ငယ်များနှင့် အမျိုးသမီးများအပါအဝင် စစ်ဘေးရှောင်များ ထိခိုက်သေဆုံးခဲ့ရသည်။

REPORTED AIRSTRIKE ON IDP CAMP

Kale Township, Sagaing Region

31 JANUARY 2025 VERIFICATION

INFRASTRUCTURE LIKELY TO BE IDP CAMP VISIBLE ON GOOGLE EARTH BEFORE THE REPORTED AIRSTRIKE

ပုံ-၆။ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး ကလေးမြို့နယ်ရှိ စစ်ဘေးရှောင်စခန်းတစ်ခုအား လေကြောင်းတိုက်ခိုက်ခံရသည့် အဆိုကို တိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးခြင်း။ (ရင်းမြစ် - Google Earth Pro; Sentinel-2 via Copernicus Browser ၂၀၂၅ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၂၇ ရက်နေ့ နှင့် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ ရက်နေ့၊ Google Earth Pro - CNES/Airbus ©2025 (30 November 2025) and Airbus ©2025 (8 January 2025) ဓါတ်ပုံရင်းမြစ်အား လုံခြုံရေးအရ ဖယ်ထုတ်ထားသည်)

ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားနေသည့်အချိန်များတွင် စစ်ဘေးရှောင်များအတွက် စစ်ဘေးရှောင်စခန်းများသည် တစ်ခုတည်းသော လုံခြုံသည့်နေရာဖြစ်လေ့ရှိသည်။ အထက်ပါတွေ့ရှိချက်များအရ မြန်မာနိုင်ငံမှ စစ်ဘေးရှောင် စခန်းများသည် တိုက်ခိုက်မှုများ၊ ဖျက်ဆီးမှုများနှင့် ထပ်မံရွှေ့ပြောင်းရမှုများမှ အကာအကွယ်မပေးနိုင်သည့် အခြေအနေ ဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဤအခြေအနေကြောင့် စစ်ဘေးရှောင်စခန်းများအတွင်း ခိုလှုံနေသည့် စစ်ဘေးရှောင်များအတွက်သာမက ကာကွယ်မှုနှင့် လုံခြုံမှုပုံနှည်းသည့် အခြား ခိုလှုံရာနေရာများတွင် ခိုလှုံနေသည့် စစ်ဘေးရှောင်များအတွက်လည်း အလွန်ပင်စိုးရိမ်ပူပန်စရာ ဖြစ်စေသည်။

၅.၂။ စစ်ဘေးရှောင်များခိုလှုံနေသည့် အဆောက်အအုံများအား တိုက်ခိုက်မှုများနှင့် အန္တရာယ်များ

၂၀၂၁ ခုနှစ်မှ စတင်ကာ ပဋိပက္ခများကြောင့် နိုင်ငံတဝန်း လူပေါင်းများစွာ စစ်ဘေးရှောင်မှု များပြုလုပ်ခဲ့ရသည်။ ၂၀၂၄ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၄ ရက်နေ့တွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည့် [Humanitarian Action](#) ၏ အစီရင်ခံစာ အရ မြန်မာနိုင်ငံရှိစစ်ဘေးရှောင်များ၏ ၁၅ ရာခိုင်နှုန်းခန့်သာ သီးသန့်တည်ဆောက်ထား သည့် စစ်ဘေးရှောင် စခန်းများတွင် နေထိုင်နေကြသည်။ အစီရင်ခံစာအရ စစ်ဘေးရှောင်များသည် ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းများနှင့် စားသင်ကျောင်းများတွင် ခိုလှုံကြပြီး အများစုမှာ တောထဲတွင် နေထိုင်ကြသည်။ ဘာသာရေးနှင့် ပညာရေး အဆောက်အအုံများသည် စစ်ဘေးရှောင်များ ခိုလှုံရန်အတွက် [ရွေးချယ်ရာ](#) နေရာများဖြစ်သည်။ သို့သော် မြန်မာစစ်တပ်မှ ဤကဲ့သို့သော ဘာသာရေးနှင့် ပညာရေးအဆောက်အအုံများကို လေကြောင်းမှတစ်ဆင့် [တိုက်ခိုက်](#) လေ့ရှိသဖြင့် ထိုအဆောက်အအုံများသည်လည်း စစ်ဘေးရှောင်များအတွက် လုံခြုံမှုကို မပြည့်အံ့ မပေးနိုင်ပါ။

၂၀၂၅ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလမှ ဇွန်လအထိ စစ်ဘေးရှောင်များ ခိုလှုံနေသည့် အဆောက်အအုံများအပေါ် တိုက်ခိုက်မှု ၁၅ ကြိမ် ရှိကြောင်း မှတ်တမ်းများတွင် တွေ့ရသည်။ ဤစစ်ဘေးရှောင်များ ခိုလှုံနေသည့် အဆောက်အအုံများ အပေါ် တိုက်ခိုက်မှုများကို ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး ၁၂ (ပုံ-၇) အနက်မှ ပြည်နယ်လေးခုနှင့် တိုင်းဒေသကြီး သုံးခုတို့တွင် တွေ့ရသည်။ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးသည် တိုက်ခိုက်ခံရမှုဖြစ်စဉ် ငါးခုဖြင့် အများဆုံးဖြစ်ပြီး မန္တလေး၊ မကွေး၊ ရခိုင်နှင့် ရှမ်းပြည်နယ်တို့တွင် နှစ်ကြိမ်စီဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ ကချင်ပြည်နယ်နှင့် ကယားပြည်နယ်တို့တွင်လည်း တကြိမ်စီ ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ ထိုတိုက်ခိုက်မှုအများစုကို မြန်မာစစ်တပ်မှ ကျူးလွန်ခဲ့သည် ဟု ဖော်ပြကြသည်။

စစ်ဘေးရှောင်များ အကာအကွယ်ယူနေသည့် အဆောက်အအုံများမှာ

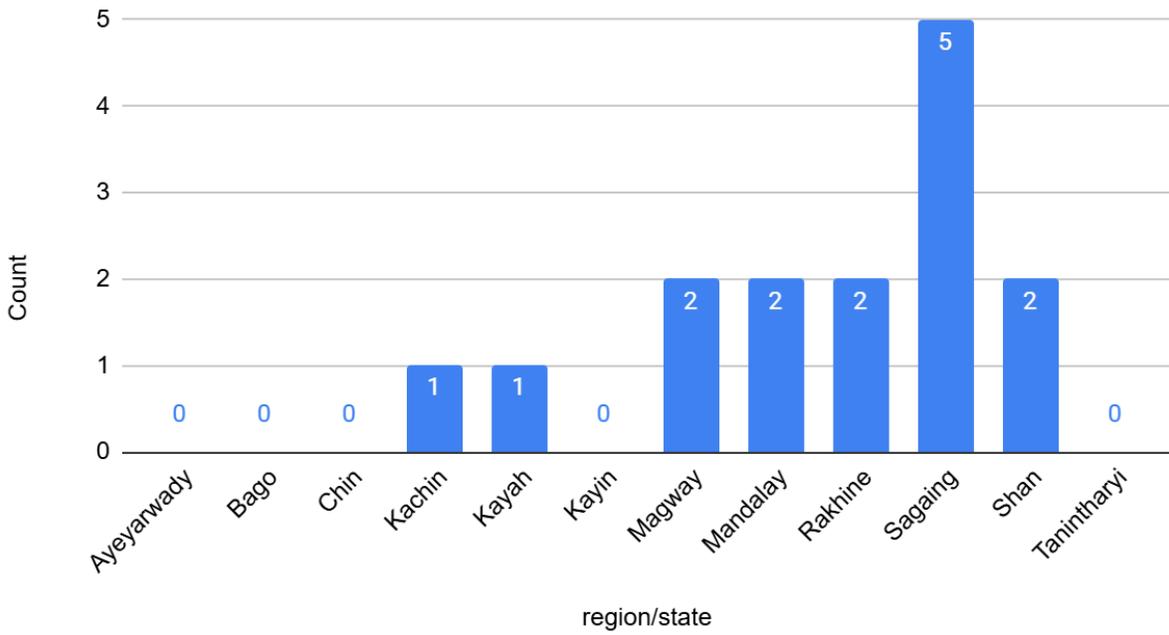
- ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်း ခုနစ်လုံး
- အရပ်သားနေအိမ် ငါးလုံး
- ကျန်အဆောက်အအုံများမှာ စားသင်ကျောင်းများ ဖြစ်သည်။

ဖြစ်စဉ် ၁၅ ခုမှ ထိခိုက်ဒဏ်ရာရရှိသူ ၁၉၆ ဦးအထိရှိသည်ဟု မှတ်တမ်းတင်ထားသည်။ ထိခိုက်ဒဏ်ရာ ရရှိသူအများစုသည် စစ်ဘေးရှောင်များဖြစ်သည်ဟု [Myanmar Now](#) အပါအဝင် သတင်းမီဒီယာများက ဖော်ပြကြသည်။ သို့သော် Myanmar Witness အနေဖြင့် ထိခိုက်ဒဏ်ရာရရှိသူအရေအတွက်နှင့် အခြေ အနေများကို အတည်ပြုနိုင်ခြင်းမရှိပါ။ ဤကဲ့သို့သော ကန့်သတ်ချက်များရှိနေသော်လည်း စစ်ဘေးရှောင်များ ထိခိုက်ဒဏ်ရာရမှုများအကြောင်း အစီရင်ခံစာများအရ စစ်ဘေးရှောင်များခိုလှုံနေသည့် အဆောက်အအုံများကို ခွဲခြားမှုမရှိဘဲ

တိုက်ခိုက်မှုများသည် စစ်ဘေးရှောင်လာသည့် ပြည်သူများအတွက် အလွန်အန္တရာယ်များသည့် အခြေအနေဖြစ်သည်(အပိုင်း ၅.၅ တွင်ကြည့်ပါ)။

IDP housing impacted per region/state in Myanmar

ပုံ -၇။ ၂၀၂၅ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလမှ ဇွန်လအထိ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးအလိုက် စစ်ဘေးရှောင်များခိုလှုံနေသည့် အဆောက်အအုံများ ထိခိုက်မှုအရေအတွက်။ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးတွင် စစ်ဘေးရှောင်များခိုလှုံရာ အဆောက်အအုံ ထိခိုက်မှု ငါးခုဖြင့် အများဆုံးဖြစ်သည်။

စစ်ဘေးရှောင်များခိုလှုံနေသည့် အဆောက်အအုံများအား ထိခိုက်ပျက်စီးစေသည့် တိုက်ခိုက်မှုများတွင် လေကြောင်းတိုက်ခိုက်မှု၊ လက်နက်ကြီးဖြင့်ပစ်ခတ်မှုများနှင့် မီးရှို့မှုများပါဝင်သည်။ စစ်ဘေးရှောင်စခန်းများအပေါ် တိုက်ခိုက်သည့် တိုက်ခိုက်မှုပုံစံနှင့် တူသည်။ မှတ်တမ်းတင်ထားသည့် ဖြစ်စဉ် ၁၅ ခုအနက် ၂၀၂၅ ခုနှစ် မတ်လ ၂၈ ရက်နေ့တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် ငလျင်ကြောင့် စစ်ဘေးရှောင်များခိုလှုံနေသည့် ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်း ထိခိုက်ပျက်စီးမှုတစ်ခု ပါဝင်သည်။ Myanmar Witness မှ ဖြစ်စဉ် ၁၅ ခုအနက် ၁၁ ခုကို အတည်ပြုနိုင်ပြီး နှစ်ခုကို တည်နေရာသာအတည်ပြုနိုင်ကာ ကျန်နှစ်ခုကို စွပ်စွဲချက် အဖြစ်သာ သတ်မှတ်ထားသည်။ ဖြစ်စဉ် ၁၄ ခုလုံးအတွက် မြန်မာစစ်တပ်မှ ပြုလုပ်ခဲ့သည်ဟု သတင်းမီဒီယာများက ဖော်ပြကြသည်။ ရုပ်သံကန့်သတ်ချက်များကြောင့် Myanmar Witness မှ အတည်ပြုနိုင်ခြင်းမရှိပါ။ သို့သော် စစ်ဘေးရှောင်များခိုလှုံနေသည့် အဆောက်အအုံများ ထိခိုက်ပျက်စီးမှုများသည် လူဖန်တီးသည့် တိုက်ခိုက်မှုများနှင့် သဘာဝဘေးနှစ်မျိုးလုံးကြောင့်ဖြစ်သည်ဟု ကောက်ချက်ချနိုင်သည်။

၅.၂.၁။ လုံခြုံရေး စိုးရိမ်မှုများ

လုံခြုံရေးနှင့်ပတ်သက်သည့် စိုးရိမ်မှုမှာ ဒေသအတွင်းရှိ စစ်ဘေးရှောင်ပြည်သူများခိုလှုံနိုင်သည့် အခြေခံ အဆောက်အအုံများကို အခြားရည်ရွယ်ချက်များဖြင့် အသုံးပြုခြင်းဖြစ်သည်။ လူမှုကွန်ရက်များရှိ ဖော်ပြမှု များနှင့် [The New Humanitarian](#) အပါအဝင် online အစီရင်ခံစာများအရ မြန်မာစစ်တပ်နှင့် ပြည်သူ့ ကာကွယ်ရေးတပ် (PDF) အပါအဝင် တော်လှန်ရေးအဖွဲ့များမှလည်း ထိုအဆောက်အအုံများကို တပ်သားများ နေထိုင်နိုင်ရန် သို့မဟုတ် လုပ်ငန်းများလည်ပတ်ရန်အတွက်အသုံးပြုသည်။

လက်နက်ကိုင်ဆောင်သည့်အဖွဲ့များမှလည်း အရပ်သားများနှင့် စစ်ဘေးရှောင်များစွာရှိသည့် နေရာရှိ အဆောက်အအုံများကို လုပ်ငန်းလည်ပတ်ရန်နှင့် နေထိုင်ရန်အတွက် အသုံးပြုပါက ထိုနေရာအတွက် အန္တရာယ်များစွာရှိနိုင်သည်။ အတူတကွနေထိုင်နိုင်ရန်အတွက် မိသားစုဝင်များမှ တော်လှန်ရေးတပ်ဖွဲ့များ အနီးတွင် နေထိုင်ကြသည့်အခါ ထိုကဲ့သို့သော စိုးရိမ်မှုများ ပိုမိုဖြစ်ပေါ်စေသည်။ ဤပုံစံများကိုဖော်ပြသည့် ဥပမာများကို အောက်တွင်ကြည့်နိုင်သည်။

Myanmar Witness မှ ဆန်းစစ်ချက်များအရ တော်လှန်ရေးတပ်ဖွဲ့များ စစ်ဘေးရှောင်ပြည်သူများ အနီးတွင် ရှိနေသည်ဟု ယူဆရသည့် ဖြစ်စဉ်နှစ်ခုကို တွေ့ရှိရသည်။

ပထမဖြစ်စဉ်မှာ ၂၀၂၅ ခုနှစ် ဧပြီလ ၂၀ ရက်နေ့တွင် မြန်မာလေတပ်မှ စာသင်ကျောင်းတစ်ခုအား လေကြောင်း တိုက်ခိုက်မှုပြုလုပ်ခဲ့ပြီး စစ်ဘေးရှောင်များထိခိုက်ဒဏ်ရာရမှုများရှိခဲ့သည်(ရင်းမြစ်များကို လုံခြုံရေး အရ ဖယ်ချန်ထားသည်)။ ထိုခိုက်သွားသည့် စာသင်ကျောင်းအဆောက်အအုံအား Myanmar Witness မှ တည်နေရာအတည်ပြုခြင်း၊ အချိန်အတည်ပြုခြင်းများပြုလုပ်ခဲ့သော်လည်း ထိခိုက်ဒဏ်ရာရသူများနှင့် ပတ်သက်ပြီး အတည်ပြုနိုင်ခြင်းမရှိသလို မြန်မာစစ်တပ်၏ လေကြောင်းတိုက်ခိုက်မှုဟု သေချာစေသည့် အချက်များလည်း မတွေ့ခဲ့ရပါ။ မှတ်တမ်းတင်ထားသည့် ရုပ်သံများအနက် ထိုခိုက်သွားသည့် စာသင်ကျောင်း အတွင်းပိုင်းကို ရိုက်ကူးထားသည့် ရုပ်သံတစ်ခုတွင် ပျောက်ကြားဝတ်စုံများကို တွေ့ရသည်။ ဤဝတ်စုံများသည် တော်လှန်ရေးတပ်ဖွဲ့များနှင့် သက်ဆိုင်သည်ဟု ယူဆနိုင်သည်(ပုံ-၈ ဘယ်ဘက်ပုံတွင် ကြည့်ရန်)။

ဒုတိယဖြစ်စဉ်မှာ ၂၀၂၅ ခုနှစ် မေလ ၈ ရက်နေ့တွင် ဘာသာရေးအဆောက်အအုံတွင် ပိတ်မိနေသည့် စစ် ရှောင်များအား တော်လှန်ရေးတပ်ဖွဲ့များမှ ကယ်ထုတ်ရန်ကြိုးစားနေစဉ် ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းပေါ်သို့ လေကြောင်းတိုက်ခိုက်မှု ဖြစ်ပွားခဲ့သည်ဟု ဖော်ပြထားသည် (ရင်းမြစ်အား လုံခြုံရေးကြောင့် ဖယ်ချန်ထား သည်)။ ဖြစ်စဉ်အား တည်နေရာအတည်ပြုခြင်း၊ အချိန်အတည်ပြုခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ထိုခိုက်ပျက် စီးမှုများအား လေ့လာကြည့်ရာတွင် လေကြောင်းတိုက်ခိုက်မှုကြောင့်ဖြစ်နိုင်သည်ဟု Myanmar Witness မှ ယူဆသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရဟတ်ယာဉ်များနှင့် ဂျက်လေယာဉ်များဖြင့် လေကြောင်းတိုက်ခိုက်မှုပြု လုပ်နိုင်သည့် အဖွဲ့အစည်းမှာ မြန်မာလေတပ်သာရှိသည့်အတွက် ၎င်းတို့မှ ကျူးလွန်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်နိုင်ခြေများ သည်(မှတ်ချက် ဒရုန်းဖြင့်တိုက်ခိုက်မှုများကို ဤလေ့လာမှုတွင် ထည့်တွက်ထားခြင်းမရှိပါ)။ ဗီဒီယိုရုပ်သံတွင် ကလေးငယ်များအပါအဝင် မြင်တွေ့ရသူများသည် အရပ်သားများဟုယူဆရပြီး ဒေသခံ လက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေးအဖွဲ့ (PDF ဖြစ်နိုင်)များနှင့် ဆက်စပ်မှုရှိသည်ဟု ထင်ရသည်။

ပုံ-၈။ (ဘယ်)ထိခိုက်ပျက်စီးနေသည့် စာသင်ကျောင်းအတွင်း ပျောက်ကြားဝတ်စုံကိုတွေ့ရစဉ်(အနီရောင် အကွက်ကို ကြည့်ရန်)/ရင်းမြစ်အား လုံခြုံရေးအရ ဖယ်ချိန်ထားသည်။ (ညာ) တော်လှန်ရေးတပ်အဖွဲ့အနီးတွင် ကလေးငယ်များအပါအဝင် အရပ်သားများတွေ့ရသည်။ (ရင်းမြစ်များကို လုံခြုံရေးအရ ဖယ်ချိန်ထားသည်)

ဤဖြစ်စဉ်နှစ်ခုလုံးတွင် အရပ်သားများနှင့် တော်လှန်ရေးတပ်ဖွဲ့များ ဘာကြောင့်အနီးကပ်ရုံနေကြသည်ကို Myanmar Witness မှ အတည်မပြုနိုင်သော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံမှ အရပ်သားများ၏လုံခြုံရေးအတွက် စိုးရိမ်စရာများကို ဖော်ပြနေသည်။ ထို့အပြင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပဋိပက္ခအခြေအနေများတွင် ဤကဲ့သို့သော အန္တရာယ်များကို မှတ်တမ်းတင်မှု အားနည်းသည့်အပြင် ဤကဲ့သို့ အများပြည်သူပိုင် အဆောက်အအုံများ မတူညီသော ရည်ရွယ်ချက်များအတွက် အသုံးပြုခြင်းသည် ထိုအဆောက်အအုံများကို တိုက်ခိုက်မှုဖြစ် ပေါ်စေနိုင်ပြီး အရပ်သားများအား ထိခိုက်မှုဖြစ်စေသလား ဆိုသည့် မေးခွန်းမေးရန် လိုအပ်လာသည်။

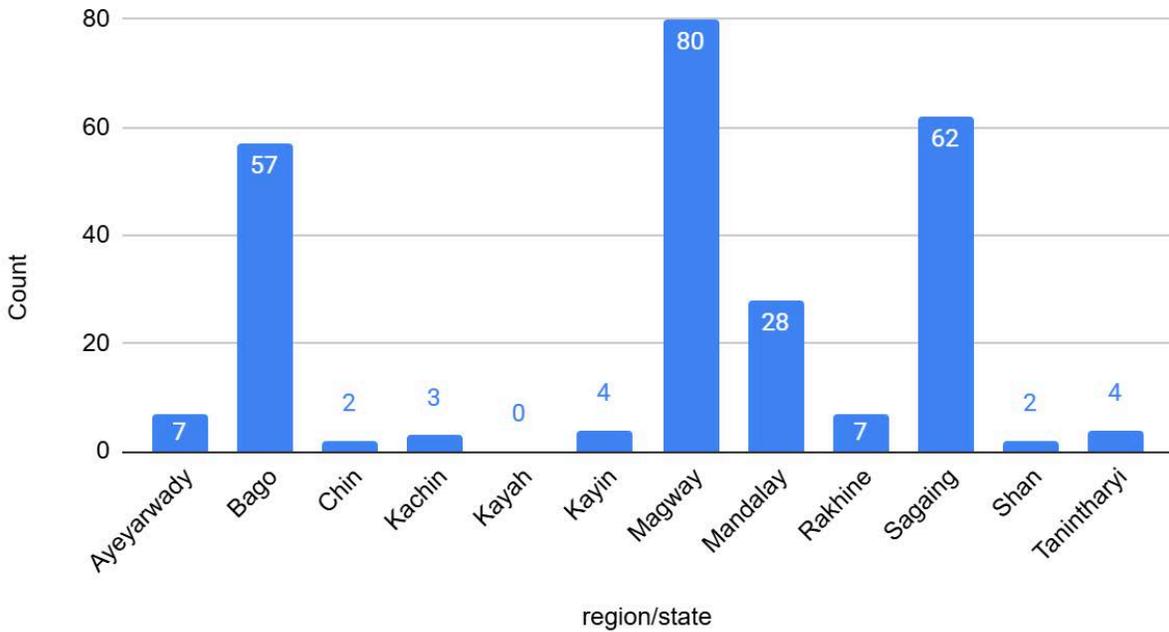
၅.၃။ စစ်ဘေးရှောင်များ ဖြစ်ပေါ်လာမှု - အကြမ်းဖက်မှုအန္တရာယ်

ကျေးရွာတစ်ခု သို့မဟုတ် ထိုကျေးရွာ၏အနီးပတ်ဝန်းကျင်အား လေကြောင်းတိုက်ခိုက်မှု သို့မဟုတ် မြန်မာစစ်တပ်၏ မြေပြင်မှ ထိုးစစ်ဆင်မှုများ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပါက နောက်ဆက်တွဲဖြစ်ပေါ်လာမည့် အကြမ်းဖက်မှု များအတွက် စိုးရိမ်စရာများစွာရှိသည်။ ဥပမာအနေဖြင့် ၂၀၂၅ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလနှင့် ဖေဖော်ဝါရီလအတွင်း စစ်ကိုင်းနှင့် မကွေးတိုင်းဒေသကြီးရှိ မြို့နယ် သုံးခုတွင် ကျယ်ပြန့်သည့် အကြမ်းဖက်မှုများကြောင့် နေအိမ်မှ စွန့်ခွာထွက်ပြေးသူ ၃၀,၀၀၀ ကျော်ရှိသည်ဟု Radio Free Asia မှ တင်ပြထားသည်။

မြန်မာစစ်တပ်နှင့် တော်လှန်ရေးတပ်ဖွဲ့များအကြား တိုက်ခိုက်မှုများသည့်ဒေသများတွင် ထိုးစစ်များ၏ တိုက်ရိုက်အကြမ်းဖက်မှုများထက် [လက်နက်ကြီးပစ်ခတ်မှုများ](#)ကဲ့သို့သော ပစ်ခတ်မှုများက ပို၍ကြီးမားသော အန္တရာယ် ဖြစ်သည်။ အနီးနားရှိကျေးရွာများမှ တိုက်ရိုက်အကြမ်းဖက်မှုများဖြစ်ပေါ်နေသည့် အခြေအနေများကို ကြားသိရပါက အရပ်သားများအနေဖြင့် လုံခြုံမည့်နေရာကို ရွေးချယ်ရာတွင် အခက်အခဲဖြစ်နိုင်သည်။

၂၀၂၅ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလမှ ဇွန်လအထိ Myanmar Witness မှတ်တမ်းတင်သည့် စစ်ဘေးရှောင်များနှင့် ပတ်သက်သည့် ဖြစ်စဉ် ၂၈၄ ခုအနက် ၂၅၆ ခုမှာ စစ်ဘေးရှောင်များ ဖြစ်ပေါ်လာမှုအကြောင်းအရာများ ဖြစ်သည် (ပုံ-၉)။ ဤဖြစ်စဉ်များ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးအလိုက် ဖြစ်ပွားမှုနှုန်းသည်လည်း မကွေး၊ စစ်ကိုင်းနှင့် ပဲခူးတိုင်းတို့တွင် အများဆုံးဖြစ်ပွားခဲ့ခြင်းဖြစ်ပြီး စစ်ဘေးရှောင်များအပေါ် သက်ရောက်မှု ဖြစ်စဉ် ဖြစ်ပွားမှုနှုန်းနှင့် ပုံစံတူနေသည်ကိုတွေ့ရသည်။

IDP creation per region/state in Myanmar

ပုံ-၉။ မြန်မာနိုင်ငံရှိ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအလိုက် စစ်ဘေးရှောင်ဖြစ်ပေါ်မှုဖြစ်စဉ်ပြဇယား။ မကွေး၊ စစ်ကိုင်းနှင့် ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးတို့တွင် စစ်ဘေးရှောင်ဖြစ်ပေါ်မှုဖြစ်စဉ် ဖော်ပြမှု အများဆုံးဖြစ်သည်။

လေ့လာမှုပြုလုပ်သည့်အချိန်အတွင်း အကြမ်းဖက်မှုဖြစ်စဉ်များကို နေရာမျိုးစုံတွင် ပုံစံမျိုးစုံဖြင့် တွေ့ရသည်။ စစ်ဘေးရှောင်မှုဖြစ်စဉ်များမှ အဓိကဖော်ပြသည့် အကြောင်းအရာများမှာ

- လေယာဉ်ဖြင့်ဗုံးကျမှုနှင့် စက်တပ်လေထီး(ပါရာမော်တာ)ဖြင့် ပစ်ခတ်မှုများ အပါအဝင် [လေကြောင်းမှတစ်ဆင့် တိုက်ခိုက်မှု](#)
- မြန်မာစစ်တပ်၏ မြေပြင်မှလှုပ်ရှားမှု
 - [စီးနင်းမှုများနှင့် လုယက်မှု](#)
 - [ဒေသခံရွာသားများအား ပစ်ခတ်မှု](#)
 - နေအိမ်များကို မီးရှို့မှုများ
- [အဓမ္မဖိအားပေး စစ်မှုတမ်းစေမှု](#)
- မြန်မာစစ်တပ်နှင့် တော်လှန်ရေးတပ်ဖွဲ့များ ကျေးရွာအနီးတွင် [တိုက်ပွဲဖြစ်ပွားမှု](#)တို့ ပါဝင်သည်။

ယခင်က [ခေါင်းဖြတ်ခြင်း](#)နှင့် [ခန္ဓာကိုယ်အားမီးရှို့ခြင်း](#)ကဲ့သို့သော အစွန်းရောက်သည့်အကြမ်းဖက်မှု အစီရင်ခံမှု များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားပါက မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ကြုံတွေ့နေရသည့် အကြမ်းဖက်မှုအခြေအနေများကို ပို၍မြင်သာစေသည်။

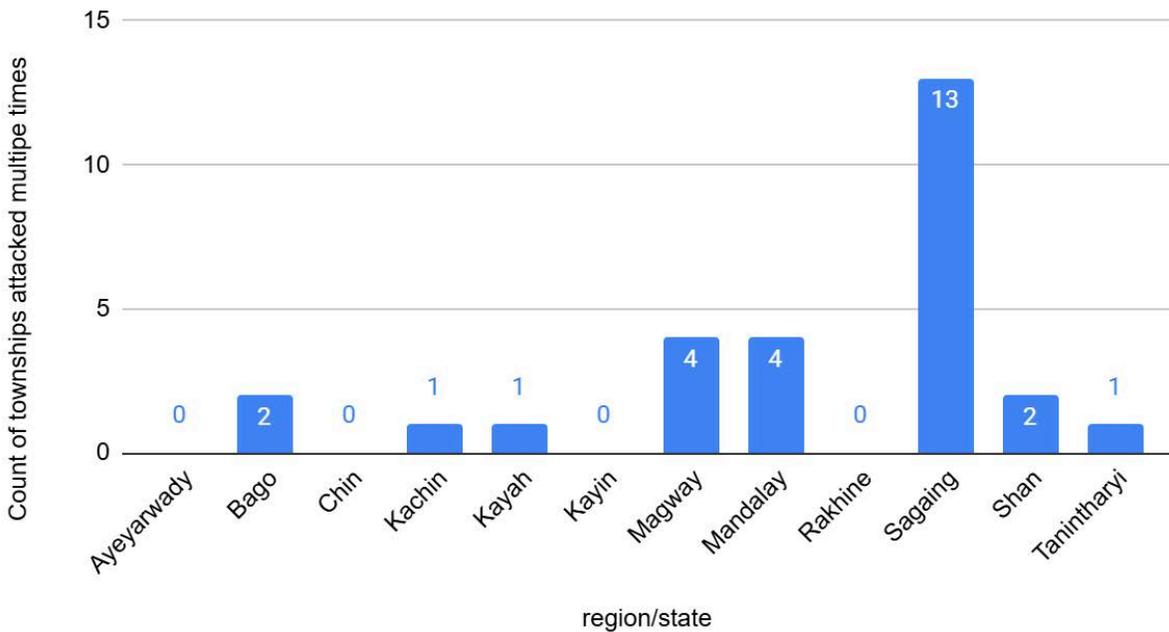
အောက်ပါအပိုင်းတွင် ဒေသအလိုက် မြန်မာစစ်တပ်၏ လှုပ်ရှားမှုများ တိုးမြင့်လာမှုနှင့် အကြိမ်ကြိမ် ပြန်လည် တိုက်ခိုက်ခံရမှုဆိုသည့် စစ်ဘေးရှောင်များဖြစ်ပေါ်လာမှုနှင့် ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာ နှစ်ခုကို ဆွေးနွေးသွားမည်ဖြစ်သည်။ စစ်ဆေးမှုတစ်ခုခြင်းစီအတွက် အရပ်သားများ နေရပ်စွန့်ခွာစေသည့် ဖြစ်စဉ်များနှင့် လှုပ်ရှားမှုများကို စိစစ်ထားသည်။

၅.၃.၁။ အကြိမ်ကြိမ် ပြန်လည်တိုက်ခိုက်ခံရမှုများ

လက်နက်ကိုင်[တော်လှန်ရေးတပ်ဖွဲ့များ](#)ရှိသည့် မြို့ရွာများကို မြန်မာစစ်တပ်မှ အချိန်တိုအတွင်း တိုက်ခိုက်မှုများ [အကြိမ်ကြိမ်ပြုလုပ်သည်](#)ဆိုသည့် အစီရင်ခံမှု များစွာတွေ့ရသည်။ အချို့အခြေအနေများတွင် ကျေးရွာတစ်ခုလုံး မီးလောင်ပျက်စီးသွားသည့် အခြေအနေမျိုးရှိသည်။

ဤကဲ့သို့လေကြောင်းတိုက်ခိုက်မှုများနှင့် မီးရှို့မှုများသည် အကြမ်းဖက်မှုများ ပိုမိုဖြစ်ပေါ်လာစေရုံတင်မက ထို တိုက်ခိုက်မှုဖြစ်စဉ် ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် ဒေသတစ်ခုလုံးသို့ အကြမ်းဖက်မှုအန္တရာယ်ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ ပုံ - ၁၀ တွင် ၂၀၂၅ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလမှ ဇွန်လအထိ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအသီးသီးရှိ မြို့နယ်အလိုက် အကြိမ်ကြိမ် တိုက်ခိုက်မှုပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းကြောင့် စစ်ဘေးရှောင်များနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ဖြစ်စဉ်များ ဖြစ်ပွား ခဲ့မှုများကို ဖော်ပြထားသည်။

Recurrent attacks in townships per region/state in Myanmar

ပုံ-၁၀။ ၂၀၂၅ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလမှ ဇွန်လအထိ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအသီးသီးရှိ မြို့နယ်အလိုက် အကြိမ်ကြိမ် တိုက်ခိုက်မှုပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းကြောင့် စစ်ဘေးရှောင်များနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ဖြစ်စဉ်များဖြစ်ပွားခဲ့မှုများ။

ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး ၁၂ ခုအနက် ရှစ်ခုရှိ မြို့နယ်များတွင် စစ်ဘေးရှောင်မှု ဖြစ်စေသည့် အကြိမ်ကြိမ် တိုက်ခိုက်မှု ဖြစ်စဉ်များ တွေ့ရှိခဲ့ရသည်။ စစ်ကိုင်းတွင် ဖြစ်စဉ် ၁၃ ခုဖြင့် အများဆုံးဖြစ်ပြီး မကွေးနှင့် မန္တလေးသည် လေးခုစီဖြင့် ဒုတိယဖြစ်သည်။ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးတွင် ဤကဲ့သို့ အကြိမ်ကြိမ်တိုက်ခိုက်မှု ဖြစ်စဉ်များစွာ ဖြစ်ပွားခဲ့ခြင်းသည် အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း စစ်ကိုင်းတိုင်းသည် အကြမ်းဖက်မှု ဗဟိုချက်ဖြစ်သောကြောင့် ဖြစ်စဉ်အများဆုံးဖြစ်သည်။ ဤတွေ့ရှိချက်များအရ ရွှေ့ပြောင်းမှုများ ဖြစ်ပေါ်စေသည့် အကြမ်းဖက်မှုများသည် နေရာတစ်ခုတည်းတွင် အကြိမ်ကြိမ်ဖြစ်ပွားခဲ့ကြောင်း တွေ့ရသည်။

ဤအစီရင်ခံစာတွင် ၂၀၂၅ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလမှ ဇွန်လအထိ ကျေးရွာ သုံးရွာ (ကျေးရွာ နှစ်ရွာကို ဖြစ်စဉ်လေ့လာမှု ပြုလုပ်ထားသည်) ၌ ဤကဲ့သို့ အကြိမ်ကြိမ်တိုက်ခိုက်ခံရမှုကို အဓိကတွေ့ရှိမှုတစ်ခုအနေဖြင့် ဖော်ပြထားသည်။ ထိုဖြစ်စဉ်များသည် ရက်ဆက်တိုက်ဖြစ်ပွားခြင်း သို့မဟုတ် အချိန်အတိုင်းအတာတစ်ခုခြားပြီး ထပ်မံ ဖြစ်ပွားခဲ့ခြင်းဖြစ်စေ ထိုဒေသအတွင်းရှိ ပြည်သူများအတွက် ခြိမ်းခြောက်မှုများ ရှိနေဆဲဖြစ်သည်။ ဖြစ်စဉ် လေ့လာမှုတစ်ခုတွင် မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး သပိတ်ကျင်းမြို့နယ်မှ ကျေးရွာတွင် အကြိမ်ကြိမ် တိုက်ခိုက်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်စဉ်များ ပါဝင်သည်။

၅.၃.၁.၁။ ရေထွက်ကျေးရွာနှင့် လိပ်ကျကျေးရွာအား တိုက်ခိုက်မှုများ

၅.၃.၁.၁.၁။ ဧပြီလအတွင်း တိုက်ခိုက်မှုများ

၂၀၂၅ ခုနှစ်ဧပြီလ ၁၆ ရက်နေ့တွင် မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး သပိတ်ကျင်းမြို့နယ်ရှိ ရေထွက်ကျေးရွာနှင့် လိပ်ကျကျေးရွာတို့အား [လေကြောင်းမှတိုက်ခိုက်မှုများ](#) ဖြစ်ပွားခဲ့သည်ဟု ဖော်ပြထားသည်။ ထိုကျေးရွာ များနှင့် ကျေးရွာပတ်ဝန်းကျင်တွင် ကျရောက်ပေါက်ကွဲမှုများဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီး စစ်ဘေးရှောင် မှုများစတင် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်။

ထို့နောက် ၂၀၂၅ ခုနှစ် ဧပြီလ ၁၉ ရက်နေ့တွင် မြန်မာလေတပ်မှ ရေထွက်ကျေးရွာ၏ ဗဟိုဈေးအား လေကြောင်းမှ ဗုံးကြဲခဲ့ပြီး အမျိုးသမီးနှင့် ကလေးငယ်များအပါအဝင် ဒါဇင်ကျော်သေဆုံးခဲ့သည်ဟု သတင်းများတွင် ဖော်ပြကြသည်။ အနည်းဆုံး လူ ၃၀ဦး သေဆုံးခဲ့ပြီး ၂၅ ဦးဒဏ်ရာရခဲ့သည်ဟု [Shwe Phee Myay News Agency](#) မှ ဖော်ပြထားသည်။ Myanmar Witness မှ ရေထွက်ကျေးရွာရှိ [22.769105, 96.053029] ထိခိုက် ပျက်စီးမှုများကို တည်နေရာအတည်ပြုမှု ပြုလုပ်ခဲ့ပြီး အဆောက်အအုံတချို့ လုံးဝပျက်စီးနေသည်ကို အောက်ဖော်ပြပါပုံအတိုင်း တွေ့ရသည်(ပုံ-၁၁)။ ၂၀၂၅ ခုနှစ် [ဧပြီလ ၁၄](#) ရက်နှင့် [ဧပြီလ ၂၄](#) (တစ်ကင်းစင်သည့် အနီးဆုံးနေ့) တို့တွင် Sentinel-2 မှ false colour ဖြင့် မြင်ရသည့်ဓါတ်ပုံများသည် တိုက်ခိုက်မှုဖြစ်ပွားခဲ့သည့် အဆိုနှင့် ကိုက်ညီနေသည်ကိုတွေ့ရသည်။

ဤကဲ့သို့ ရက်များစွာ တိုက်ခိုက်မှုများ ပြုလုပ်ခြင်းသည် ပျက်စီးထိခိုက်မှုများကို ဖြစ်စေရုံမကဘဲ ဒေသအတွင်းရှိ အရပ်သားများအား ကြောက်ရွံ့မှုဖြစ်စေပြီး နေရပ်မှ စွန့်ခွာမှုများ ဖြစ်ပေါ်စေသည်။

၅.၃.၁.၁. ၂။ မေလအတွင်းမှ ထိုက်ခိုက်မှုများ

၂၀၂၅ ခုနှစ် မေလ ၇ ရက်နေ့တွင် လိပ်ကျကျေးရွာနှင့် ရေထွက်ကျေးရွာတို့တွင် မြန်မာလေတပ်မှ ထပ်မံ [ထိုက်ခိုက်မှုများ](#) ပြုလုပ်ခဲ့သည်ဟု မှတ်တမ်းများတွင် တွေ့ရသည်။ ရေထွက်ကျေးရွာဖြစ်စဉ်အား Myanmar Witness မှ အတည်ပြုနိုင်ခဲ့ပြီး ဒေသစံတော်ချိန် ၁၂:၀၀ တွင် လမ်းဆုံတစ်ခု၌ ပေါက်ကွဲမှုတစ်ခု ဖြစ်ပွားခဲ့ကာ နေအိမ် ၄ လုံးခန့် ထိခိုက်ပျက်စီးခဲ့ပြီး အမျိုးသား ခုနစ်ဦးနှင့် အမျိုးသမီး သုံးဦး အပါအဝင် ၁၀ ဦး ထိခိုက်ဒဏ်ရာရရှိခဲ့သည်။ တည်နေရာအတည်ပြုချက်အရ အဆောက်အအုံတစ်ခု [22.770254, 96.047161] ထိခိုက်ပျက်စီးနေသည်ကိုတွေ့ရပြီး ရုပ်သံများတွင် အခြားအဆောက်အအုံများ ထိခိုက်ပျက်စီးနေသည်ကို တွေ့ရသည်(ပုံ-၁၁)။

YAE HTWET ရေထွက် VILLAGE ATTACKS

Thabeikkyin Township, Mandalay Region

19 APRIL 2025 VERIFICATION - [22.769128, 96.052961]

7 MAY 2025 GEOLOCATION - [22.770254, 96.047161]

ပုံ-၁၁။ မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး သပိတ်ကျင်းမြို့နယ်ရှိ ရေထွက်ကျေးရွာအား တိုက်ခိုက်မှုဖြစ်ပွားခဲ့သည်ဟုဆိုသည့်ရက်များ (၂၀၂၅ ခုနှစ် ဧပြီလ ၁၉ ရက်နှင့် မေလ ၇ ရက်) တွင် စိစစ်ချက်များနှင့် တည်နေရာအတည်ပြုချက်။ (ရင်းမြစ် - Google Earth Pro; Sentinel-2 via Copernicus Browser [ဧပြီ ၁၄ ရက်](#), [ဧပြီ ၂၄ ရက်](#); Airbus ©2025; [အပေါ်ပုံ] [Mandalay Free Press](#), [အောက်ပုံ] [Mandalay Free Press](#)).

ဤကျေးရွာနှစ်ရွာတွင် ဖြစ်စဉ်များ အချိန်တိုအတွင်း တပြိုင်တည်းဖြစ်ပွားခြင်းနှင့် အချိန်ခြားပြီး

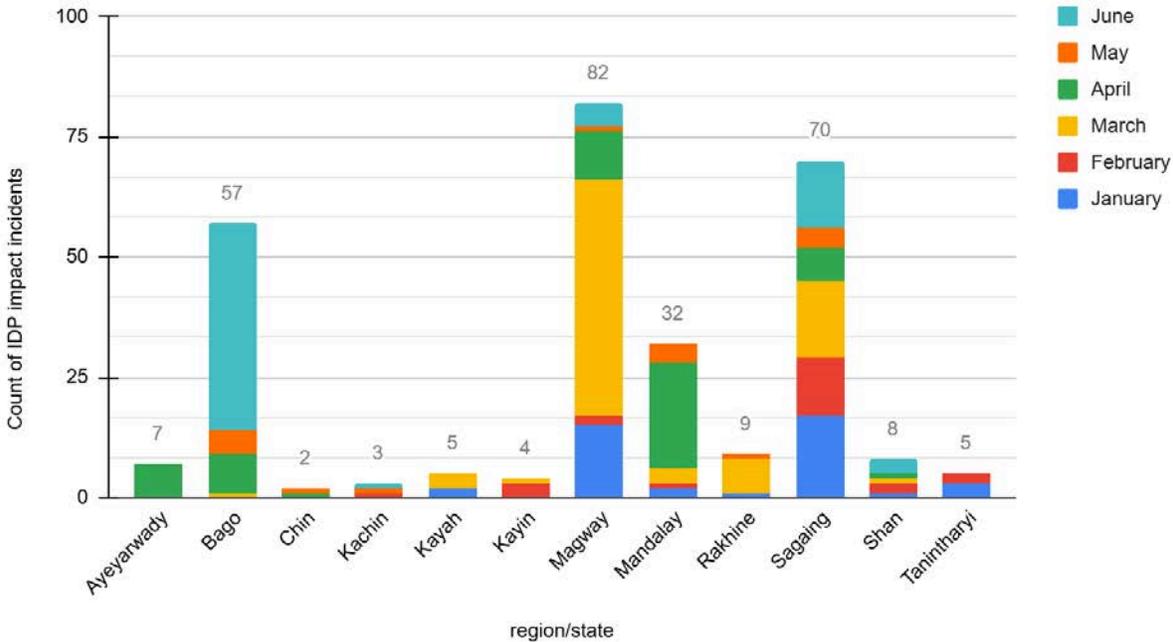
အကြိမ်ကြိမ် ပြန်လည်ဖြစ်ပွားခြင်း နှစ်မျိုးလုံးကို မြင်တွေ့ရသည်။ ၂၀၂၅ ခုနှစ် ဧပြီလတွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သော တိုက်ခိုက်မှုသည် လေးရက်ဆက်တိုက် ဖြစ်ပွားခဲ့ခြင်းဖြစ်ပြီး ၂၀၂၅ ခုနှစ် မေလတွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သော တိုက်ခိုက်မှုသည် ရက်သတ္တပတ်အနည်းငယ်ခြားပြီးဖြစ်ကာ တစ်လအတွင်း အရပ်သားများနေအိမ်မှ စွန့်ခွာထွက်ပြေးမှုများ ဖြစ်ခဲ့သည်။

၅.၄။ ဒေသအလိုက် ဖြစ်ပွားမှုများ

၂၀၂၅ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီမှ ဇွန်လအထိ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးအလိုက် ဖြစ်ပွားမှုအခြေအနေများကို လေ့လာပြီး ဤကာလအတွင်း မြန်မာစစ်တပ်အဓိက ထိုးစစ်ဆင်နေသည့် နေရာများကို Myanmar Witness မှ ဆန်းစစ်ခဲ့သည်။ ပုံ ၁၂ တွင် ဖော်ပြသည့်အတိုင်း မကွေးတိုင်းဒေသကြီး (၈၂ ခု)၊ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး (၇၀ ခု) နှင့် ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး(၅၇ ခု) တို့သည် နိုင်ငံအတွင်း ဖြစ်စဉ်များနှင့် ပတ်သက်ပြီး ဖော်ပြမှု အများဆုံးဖြစ်သည်။ စစ်ကိုင်းတိုင်းသည် ဖြစ်စဉ်ဖော်ပြမှု အများဆုံးဖြစ်မည်ဟု ခန့်မှန်းထားပြီး တော်လှန်ရေးအင်အားစုများ အားကောင်းသည့် မကွေးတိုင်းဒေသကြီးနှင့်အတူ မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီးတို့သည်လည်း ဖြစ်စဉ် ဖော်ပြမှု အများဆုံးဖြစ်လိမ့်မည်ဟု ခန့်မှန်းထားသည်။ သို့သော် တော်လှန်ရေးအင်အားစုများနှင့် ပတ်သက်သည့် ဖြစ်စဉ်များကို ယခင်နှစ်မှသာလျှင် စတင်တွေ့ရှိရသည့် ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးသည် မမျှော်လင့်ထားသော ဒေသ ဖြစ်သည်။

၂၀၂၅ ခုနှစ် မတ်လနှင့် ဇွန်လတို့တွင် ဒေသအတွင်း ဖြစ်စဉ်ဖြစ်ပွားမှုနှုန်း မြင့်တက်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်ပြီး မကွေးနှင့် ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးတို့တွင် ဆန်းစစ်မှုများပြုလုပ်ခဲ့သည်။

Regional spikes between January and June 2025 per region/state in Myanmar

ပုံ-၁၂ ။ ဒေသအတွင်းစစ်ဘေးရှောင်မှုများနှင့် ပတ်သက်သည့် လစဉ်အလိုက်ဖြစ်စဉ်ဖြစ်ပွားမှုပြဇယား။ မကွေး၊ စစ်ကိုင်းနှင့် ပဲခူးတို့တွင် ဖြစ်စဉ်ဖြစ်ပွားမှုနှင့်ပတ်သက်ပြီး ဖော်ပြမှုအများဆုံးဖြစ်သည်။

၅.၄.၁။ မကွေးတိုင်းဒေသကြီးမှ ဖြစ်စဉ်များ

မကွေးတိုင်းဒေသကြီးမှ ဖြစ်စဉ်များအစီရင်ခံတင်ပြမှု ၈၂ ခုအနက် ၄၉ ခုသည် ၂၀၂၅ ခုနှစ် မတ်လ တစ်လတည်းတွင် ဖြစ်ပွားခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုဖြစ်စဉ်များအနက် ဖြစ်စဉ် ၄၁ ခုသည် စလင်းမြို့နယ်တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့ခြင်းဖြစ်ပြီး ကျန် ခုနှစ်ခုမှာ ရေစကြိုမြို့နယ်မှဖြစ်သည်။ (ဤအရေအတွက်များသည် ငလျင်နှင့် ပတ်သက်သည့် ထိုခိုက်ပျက်စီးမှုများ မပါဝင်ပါ။) ဤကဲ့သို့ ဖြစ်စဉ်အရေအတွက်များ မြင့်တက်လာ ခြင်းသည် ထိုးစစ်ဆင်မှုများ ပိုများလာပြီး နေ့စဉ် အကြိမ်ပေါင်းများစွာ တိုက်ခိုက်မှုများ ပြုလုပ်ခဲ့ ခြင်းကြောင့်ဟု ယူဆနိုင်သည်။ ဤကဲ့သို့ တိုက်ခိုက်မှုပုံစံများသည် ၂၀၂၅ ခုနှစ် မတ်လအတွင်း မကွေးတိုင်းဒေသကြီးအတွင်း ပြုလုပ်ခဲ့သည့် မြန်မာစစ်တပ်၏ ထိုးစစ်ဆင်မှုပုံစံများနှင့် ထပ်တူကျ နေသည်။

၂၀၂၅ ခုနှစ် မတ်လအတွင်း မကွေးတိုင်းဒေသကြီးသည် သေဆုံးမှု ၄၂ ဦးဖြင့် အများဆုံးဖြစ်သည်ဟု [Burma Human Rights Network](#) ၏ အစီရင်ခံစာတွင် ဖော်ပြထားသည် (ဤအရေအတွက်တွင် ငလျင်ထိခိုက်ခြင်းကြောင့် သေဆုံးမှုများပါဝင်ပြီး အရေအတွက်မညီမျှဖြစ်သည်ကို မသိရပါ။)။ Online မှ သတင်း တင်ပြမှုများနှင့် Myanmar Witness ၏ လူ့အခွင့်အရေးမှတ်တမ်း ဒေတာဘေ့စ်အရ မကွေးတိုင်းဒေသကြီးသည် ၂၀၂၅ ခုနှစ် မတ်လအတွင်း [လေကြောင်းမှတိုက်ခိုက်မှု](#) (လေယာဉ်ဖြင့် ဗုံးကြဲမှုနှင့် စက်တပ်လေထီး (ပါရမော်တာ)ဖြင့်တိုက်ခိုက်မှု) အများဆုံးပြုလုပ်ခဲ့သည့် နေရာဖြစ်သည်(လိုခြုံရေးအရ ရင်းမြစ်များကို ဖယ်ချန်ထားသည်။)။ Myanmar Witness ထိန်းသိမ်းထားသည့် ဒေတာဘေ့စ်အတွင်းမှ မှတ်တမ်းများအရ အနည်းဆုံး လေကြောင်း မှတိုက်ခိုက်မှု ဖြစ်စဉ် ၁၉ ခုတွင် ထိုခိုက်သေဆုံးမှုများနှင့် စစ်ဘေးရှောင်ထိခိုက်မှုများ ဖြစ်ပွားခဲ့သည်(ရင်းမြစ်များကို လိုခြုံရေးအရ ဖယ်ချန်ထားသည်။)။ ထို့အပြင် ၂၀၂၅ ခုနှစ် မတ်လ ၂ ရက်မှ ၃၀ ရက်အကြား ဒေသအတွင်း အကြီးစားမီးလောင်မှု အနည်းဆုံး ၁၀ ကြိမ်ဖြစ်ပွားခဲ့ပြီး ကျေးရွာများ ထိခိုက်ပျက်စီးမှုရှိခဲ့သည်။ စစ်တပ်၏ စစ်ကြောင်းများနှင့် ပါဝင်ပတ်သက်မှုများကို ထပ်မံ ညွှန်ပြနေသည်။

မီးရှို့မှုများအပါအဝင် မြေပြင်ထိုးစစ်ဆင်မှုများနှင့် လေကြောင်းမှတစ်ဆင့် တိုက်ခိုက်မှုများကြောင့် ၂၀၂၅ ခုနှစ် မတ်လအတွင်း မကွေးတိုင်းဒေသကြီး၌ စစ်ဘေးရှောင်မှုများစွာဖြစ်ပွားခဲ့သည်ဆိုသည့်အဆိုနှင့် ကိုက်ညီမှု ရှိနေသည်။ သို့သော် အရပ်သားနေရပ်ပြန်နိုင်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်ပြီး မသိရသေးသော်လည်း အထက်ဖော်ပြပါ တိုက်ခိုက်မှုပုံစံများကြောင့် ပျက်စီးမှုပုံစံများသည် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဖြစ်ပွားလေ့ ရှိသဖြင့် နေရပ်သို့ပြန်နိုင်ခြေ အလွန်နည်းပါးသည်ဟု Myanmar Witness မှ သုံးသပ်သည်။

၅.၄.၂။ ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးမှ ဖြစ်စဉ်များ

ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးမှ စစ်ဘေးရှောင်မှုများနှင့် ပတ်သက်သည့် ဖြစ်စဉ် ၅၇ ခုအနက် ၄၃ ခုသည် ၂၀၂၅ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ တစ်လတည်းတွင် သတင်းဖော်ပြခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ထို ၄၃ ခုအနက် ၄၂ ခုမှာ မင်းလှမြို့နယ်မှ ဖြစ်ပြီး ကျန် တစ်ခုမှာ တောင်ငူမြို့နယ်မှ ဖြစ်သည်။ ၂၀၂၅ ခုနှစ် မတ်လအတွင်း မကွေးတိုင်းဒေသကြီးတွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် အတိုင်း နေ့စဉ် အကြိမ်ပေါင်းများစွာ တိုက်ခိုက်မှုပြုလုပ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်နိုင်သည်။

ဤကဲ့သို့ တိုက်ခိုက်မှုပုံစံများသည် ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး၊ အထူးသဖြင့် မင်းလှမြို့နယ်အတွင်း ၂၀၂၅ ခုနှစ် ဇွန်လ အတွင်း မြန်မာစစ်တပ်မှ စစ်ဆင်ရေးဖော်ဆောင်ခဲ့သည်ဟု ညွှန်ပြနေသည်။ ဥပမာအနေဖြင့် ၂၀၂၅ ခုနှစ် ဇွန်လအတွင်းတွင် မြန်မာစစ်တပ်နှင့်အတူ ပျူစောထီးများစွာရှိနေကြောင်း ဖော်ပြမှုများရှိခဲ့ပြီး PDF နှင့်အတူ အခြားတော်လှန်ရေးအဖွဲ့များနှင့် တိုက်ပွဲများဖြစ်ပွားခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြခဲ့ကြသည်။ မြန်မာ စစ်တပ်၏ ထိုးစစ်ဆင်မှုများကြောင့် မင်းလှမြို့နယ်ရှိ ကျေးရွာ ၄၂ ရွာမှ နေရပ်စွန့်ခွာထွက်ပြေးခဲ့ရကြောင်း ဖော်ပြ ထားသည်(ရင်းမြစ်များကို လုံခြုံရေးအကြောင့် ဖယ်ချန်ထားသည်)။ ၂၀၂၅ ခုနှစ် ဇွန်လအတွင်းမှ ထိုအစီရင်ခံ မှုများတွင် ဖမ်းဆီးမှုများ၊ သတ်ဖြတ်မှုများ၊ နေအိမ်များကို မီးရှို့မှုများ၊ လူသားဒိုင်းအဖြစ် အသုံးပြုမှုများနှင့် အရပ်သားများအား ချိန်ရွယ်ပစ်ခတ်မှုများ ပါဝင်သည်။

ထို့အပြင် ၂၀၂၅ ခုနှစ် ဇွန်လ ၁၁ ရက်နေ့တွင် တောင်ငူမြို့နယ် မကျီးပင်အင်းကျေးရွာ [19.007759, 96.263344] ရှိ နေအိမ်များကို မီးရှို့မှုဖြစ်စဉ်တွင် မြန်မာစစ်တပ်မှ စစ်သားများကို တွေ့ရှိခဲ့ရကြောင်း ဖော်ပြထားကြပြီး ထိုကဲ့သို့ မီးရှို့မှုများကြောင့် နေရပ်စွန့်ခွာထွက်ပြေးမှုများဖြစ်ခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြထား သည်။ ကျေးရွာအတွင်း ဒေသခံ PDF များနှင့် တိုက်ပွဲဖြစ်ပွားခဲ့ပြီးနောက် မြန်မာစစ်တပ်မှ မီးရှို့မှုစတင်ခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။

တော်လှန်ရေးတပ်ဖွဲ့များမှ မြန်မာစစ်တပ်နှင့် ပျူစောထီးတပ်ဖွဲ့များအား တိုက်ခိုက်မှုများနှင့် မြန်မာစစ်တပ်မှ တပ်သားများ၏ အကြမ်းဖက်လှုပ်ရှားမှုများကြောင့် ၂၀၂၅ ခုနှစ် ဇွန်လအတွင်း ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးတွင် စစ်ဘေးရှောင်များ ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့ခြင်းဖြစ်နိုင်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင်း မည်သည့်တော်လှန်မှုပုံစံမျိုးမဆို ဆုံးရှုံး ပျက်စီးမှုများသာမက ပတ်ဝန်းကျင်အတွင်း ကြောက်လန့်မှုများဖြစ်စေရန်အတွက် အစွန်းရောက် တုံ့ပြန်မှုများနှင့် ကြိုတွေ့ရသည်ဟု ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းအလိုက်အရေအတွက်များက ဖော်ပြနေသည်။

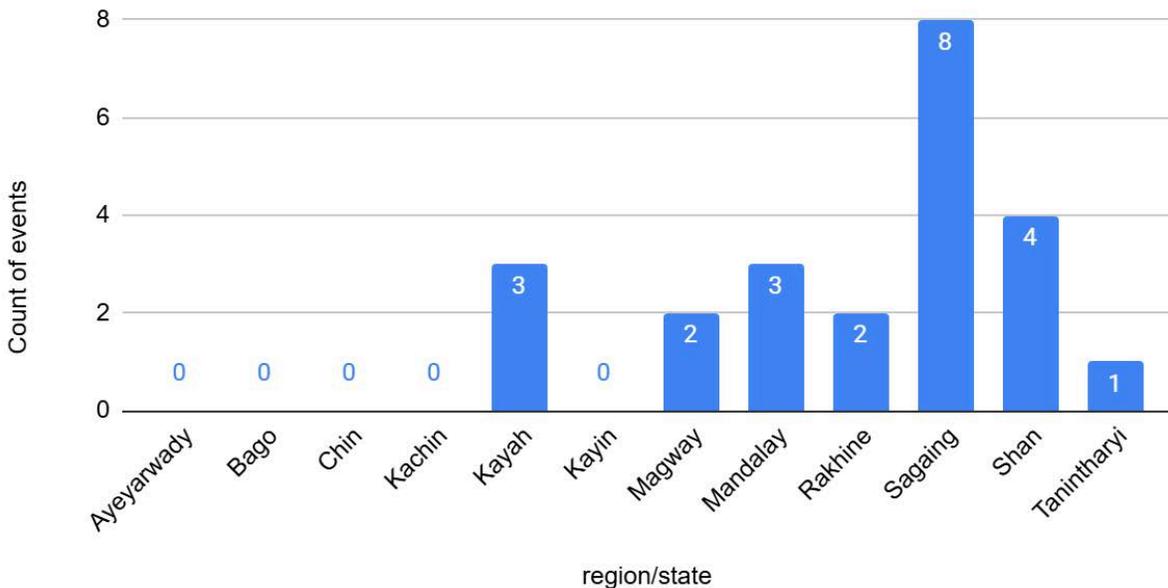
၅.၅။ စစ်ဘေးရှောင်များ ထိခိုက်သေဆုံးမှုများ

ထိခိုက်သေဆုံးမှုဆိုသည့် အသုံးအနှုန်းသည် ထိခိုက်ဒဏ်ရာရရှိမှုနှင့် သေဆုံးမှုနှစ်ခုလုံးအတွက် အသုံးပြုသော စကားလုံးဖြစ်သည်။ လေ့လာမှုပြုလုပ်သည့်အချိန်အတွင်း ဖြစ်စဉ်နှင့် အကြောင်း အရာထပ်နေမှုနှင့် ဖော်ပြထားသည့် ထိခိုက်သေဆုံးသူများသည် စစ်ဘေးရှောင် ဟုတ် မဟုတ် မသေချာခြင်းကဲ့သို့ သတင်းအချက်အလက် မျှဝေမှုပုံစံများကြောင့် ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် ဖြစ်စဉ်များမှ စစ်ဘေးရှောင် ပြည်သူများထိခိုက် သေဆုံးမှု အရေအတွက်အတိအကျကို Myanmar Witness မှ အတည်ပြုနိုင်ခြင်း မရှိပါ။

၂၀၂၅ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလမှ ဇွန်လအထိ စစ်ဘေးရှောင်များထိခိုက်သေဆုံးမှုရှိသည့် ဖြစ်စဉ် အနည်းဆုံး ၂၃ ခု တွေ့ခဲ့ရသည်(ပုံ-၁၃)။ စစ်ဘေးရှောင်မှုများရှိခဲ့သည့် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး ၁၂ ခုမှ ခုနှစ်ခုတွင် စစ်ဘေးရှောင် ထိခိုက်သေဆုံးမှုတွေ့ရပြီး စစ်ကိုင်းတိုင်းတွင် အများဆုံးဖြစ်ကာ ရှမ်းပြည်နယ်သည် ဒုတိယ အများဆုံး ဖြစ်သည်။

Number of events that resulted in IDP casualties per region/state in Myanmar

ပုံ-၁၃။ ၂၀၂၅ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလမှ ဇွန်လအထိ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းအလိုက် စစ်ဘေးရှောင်ထိခိုက်သေဆုံးမှုဖြစ်စဉ် အရေအတွက်ပြဇယား။ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးတွင် စစ်ဘေးရှောင်ထိခိုက်သေဆုံးမှုဖြစ်စဉ်အများဆုံးတွေ့ရသည်။

မကွေးနှင့် ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးတို့တွင် စစ်ဘေးရှောင်မှုနှင့်ပတ်သက်သည့် ဖြစ်စဉ်များ များစွာတွေ့ခဲ့ရသော်လည်း စစ်ဘေးရှောင်များ ထိခိုက်သေဆုံးသည့် ဖြစ်စဉ် မရှိ သို့မဟုတ် နည်းနည်းသည်ကိုတွေ့ရသည်။ ထိုတိုင်းဒေသကြီးများမှ စစ်ဘေးရှောင်များနှင့် ပတ်သက်သည့် သတင်းဖော်ပြမှုများသည် စစ်ဘေးရှောင်မှု စတင်ဖြစ်ပေါ်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်သည့် ဖော်ပြမှု အများစုဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်နိုင်သည်။ ဘက်လိုက်မှု မရှိစေရန်နှင့် ရလဒ်တွက်ချက်ရာတွင် မှားယွင်းမှု နည်းစေရန်အတွက် စစ်ဘေးရှောင်မှု စတင် ဖြစ်ပေါ်စေသည့် တိုက်ခိုက်မှုများကြောင့် အရပ်သားများ ထိခိုက်သေဆုံးမှုများကို စစ်ဘေးရှောင် ထိခိုက်သေဆုံးမှုအဖြစ် ထည့်တွက်ထားခြင်း မရှိပါ။

၆။ နိဂုံးချုပ်

စစ်ဘေးရှောင်များနှင့်ပတ်သက်သည့် ဤစုံစမ်းစစ်ဆေးမှုတွင် ပြည်သူများ စစ်ဘေးရှောင်ရသည့် အကြောင်းအရာသည် အများဆုံးဖြစ်ပြီး နိုင်ငံတွင်းမှ အကြမ်းဖက်တိုက်ပွဲများကြောင့် ပြည်သူများ၏ စားဝတ်နေရေး ဆိုးရွားစွာထိခိုက်နေကြောင်း တွေ့ရသည်။ စစ်တပ်၏ မကွေး၊ စစ်ကိုင်းနှင့် ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးတို့တွင် စစ်ဆင်ရေးဖော်ဆောင်မှုများအပါအဝင် မြန်မာစစ်တပ်၏ လေကြောင်းမှတစ်ဆင့် တိုက်ခိုက်မှုများနှင့် မြေပြင်ထိုးစစ်ဆင်မှုများသည် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း စစ်ဘေးရှောင်များအပေါ် အဓိကသက်ရောက်သည့် အကြောင်းအရင်း နှစ်ခုဖြစ်သည်။

စစ်ဘေးရှောင်မှုများအပြင် အရပ်သားများအနေဖြင့် အကြမ်းဖက်မှုများကို အကြိမ်ကြိမ်ကြုံတွေ့ခဲ့ရခြင်းနှင့် ရွှေ့ပြောင်းပြီးနောက် မရှင်းလင်းသော အကြောင်းအရာများကြောင့် ထပ်မံတိုက်ခိုက်ခံရခြင်းများ ကြုံတွေ့ နေရသည်။ နေရာတစ်ခု အကြမ်းဖက်တိုက်ခိုက်ခံရပါက နောက်ထပ်တစ်ကြိမ် ထပ်မံတိုက်ခိုက်ခံရနိုင်ခြေ တိုးမြင့်လာသည်ဟု ဤဖြစ်စဉ်ပုံစံများမှ ဖော်ပြနေသည်။

မြန်မာစစ်တပ်ဝင်ရောက်ပြီးသည့်နေရာများသည် အခြားအပျက်သဘောဆောင်သည့် အကျိုးသက် ရောက်မှုများ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်ခြေများသည်။ ဤစစ်ဘေးရှောင်အစီရင်ခံစာတွင် ဖော်ပြမှုနည်းသော်လည်း ထိခိုက်ပျက်စီးမှုများနှင့် စစ်ဘေးရှောင် ထိခိုက်သေဆုံးမှုများကို ဖော်ပြထားသည့် အစီရင်ခံစာများနှင့် သက်သေ များအရ အလွန်စိုးရိမ်ဖွယ်ရာ အခြေအနေဖြစ်သည်။

အတည်ပြုမှု ပြုလုပ်ရန် ကန့်သတ်ချက်များသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် လူ့အခွင့်အရေးမှတ်တမ်းတင်ရာတွင် ကြုံတွေ့ရသည့် စိန်ခေါ်မှုများနှင့် စစ်ဘေးရှောင်များအကြောင်း သီးသန့်ဖော်ပြမှု မရှိသည့် အားနည်း ချက်များကို ဖော်ပြနေသည်။ ဤအခက်အခဲများအပြင် ကျေးရွာများပျက်စီးခြင်းနှင့် ဂြိုဟ်တုဓါတ်ပုံများ တွင် မမြင်နိုင်သည့် ယာယီတံများ ပေါ်လာခြင်းကဲ့သို့သော မြေပြင်အနေအထား ပြောင်းလဲမှုများသည် လည်း အတည်ပြုရန်အတွက် အခြားအခက်အခဲများဖြစ်သည်။

၇။ အတိုကောက်စကားလုံးများ

Myanmar Information Management Unit
 ပြည်သူ့ကာကွယ်ရေးတပ်မတော်
 ကုလသမဂ္ဂ ဒုက္ခသည်များဆိုင်ရာမဟာမင်းကြီးရုံး
 User-Generated Content

MIMU
 PDF
 UNHCR
 UGC

